

SEÇİMLER, “SAĞ POPÜLİZM” ve MİLLİYETÇİLİK

Almanya’da bir seçim dönemi daha sona erdi. Hollanda, Fransa ve Avusturya’da yapılan seçimlerle birlikte artık neredeyse tüm Avrupa Birliği ülkelerinde, kamuoyunun gündemini meşgul eden ve hatta belirleyen etkili “sağ popülist” partiler parlamentolara daha da güçlenerek (yeniden) girmeyi başardı. 1990’ların başında iki kutuplu dünya yerini “demokrasinin” zaferine bırakırken, şimdi böylesi bir sürece girilmesi kafaları karıştırıyor.

İslamcı terör, şer eksenleri, göçmenler vb. ile ilgili sert söylemlerin içeriğini belirlediği, 15 yılı kapsayan bir dönem geride kaldı. Bu söylemleri temel alan “sağ popülist” uç noktalara taşıyan “aşırılıkçı partiler” henüz kurulmamışken ya da bunların siyasi ağırlıkları yokken, yerleşik “demokratik” partiler söz konusu sağ popülizm görevini layığıyla yerine getirdi, üstlendi. Başta Irak savaşını körüklemek ve yeni yasalar çı-

karmak üzere, bir diğer ifadeyle iç siyasetleriyle örtüştüğü için Orta Doğu’da ve toplumları içerisinde yeni simgelerle yeni düşmanlar belirledi.

“Müslüman ülkelerden” gelen yabancılara “terörist” gözüyle bakıldı, yabancılar genel anlamda “entegrasyon özür-lü” ilan edildi, sosyal hakları “istismar” eden dolandırıcılara dönüştürüldü. Sosyal Demokrat Parti (SPD) üyesi Thi-

lo Sarrazin’in kitabı “Almanya Kendini Yok ediyor” yayınlandıktan sonra kıyametin koparılması şimdi artık unutulmuş durumda. Hristiyan Demokrat Partili (CDU) Jürgen Bregulla’nın “yabancılar vücudtaki bir tümör gibi ve bu yabancı tümörün bir ‘politikacı cerrah’ tarafından alınması gerekiyor” sözlerini de anımsayan kalmadı. Sağ (ırkçı) cephede

Devamı 3. sayfada ►

Prof. Dr. Peter Rödler
Koblenz-Landau Üniversitesi

Özdeşlik ya da Dayanışma

Özdeşlik oluşumunun ek olarak bireyselleştirilmesine neden olan diğer bir olgu yeni medyadır: “Zayıf bağların ve giderek azalan güvenilir ilişkilerin etkisi altındaki dünyada, insanlar açısından özdeşlik oluşumu ve diğerleri tarafından kabul edilme konuları, yeni ve farklı bir sorun olarak gündeme gelmektedir. Çünkü özdeşlik daima çevre ile etkileşim üzerinden oluşur.... Eskiden aile üyeleri, arkadaş ve de meslektaşlar arasında tutkal olan şey, günümüzde dijital arkadaş çevresinden temin ediliyor. **SAYFA 3**

Prof. Dr. Mirko Uhlig
Mainz Üniversitesi

Bir Alman Kültürünün Taşıyıcısı Kimdir?

Almanlık - bu tam olarak nedir? Bilimsel açıdan zayıf veri tabanına dayanarak insan düşüncesinin içeriklerini homojenleştirme çabası genel olarak bir kısaltma eğilimi ifade eder ve bu kısaltma hoşgörüsüzlüğe ve siyasi kısırtımlara zemin hazırlar. Bu elbette abartılı, ama içişleri bakanına göre “dil, anayasanın ve temel haklara saygının” dışında bir kaçış noktası bulunmaktadır, adeta farklı olan tüm yaşam stillerimizin yönlendiği, değişmez bir özdeşlik çekirdeği. **SAYFA 4 - 5**

Prof. Dr. Claus Melter
Bielefeld Meslek Yüksekokulu

Uğranılan İrkçılık ve Ulusal Devlet Ayrımcılığı Karşısında Acil Yardım- da Bulunmamanın Sürekliliği

Kişi, kendi insan haklarının, insan olarak onunun çiğneneceği ve incitileceği bir duruma sokulduğunda ya da böyle bir durumda kalmasına göz yumulduğunda ve bir başka kişi, belirlenen duruma karşı birşeyler yapabilecek koşullarda olduğu halde, o duruma neden oluyor, ona katkı sunuyor ya da gerçekleşmesine izin veriyorsa, o zaman acil yardımın esirgenmesinden söz edilir. **SAYFA 6 - 7**

Prof. Dr. Michael Klundt
Magdeburg-Stendal Yüksekokulu

Eğitimden Uzak Olmaktan Eğitimsizliğe

Göründüğü kadarıyla Batı’nın kıyamet tellalları yalnızca çöküşler görebiliyor, çünkü bu çöküşleri görmek istiyorlar, çünkü onlara ihtiyaçları var. Bu işi yaparken rahatsız edilmek istemiyorlar; özellikle de argümanlar ya da istatistiklerle. İstatistikler mantıksızlıklarına sekte vuruyor... Her gün binlerce kez uydurulmuş “haberler” ve asosyal ağlar üzerinden yayılan, sözde Halberstadt, Leipzig, Neu-Isenburg’da vs. sığınmacıların süpermarketlerde hırsızlık yaptıklarına ilişkin söylentiler, bu korku senaryolarına uyuyor. **SAYFA 10 - 11**

1. sayfadan devam... ▶

SEÇİMLER, “SAĞ POPÜLİZM” ve MİLLİYETÇİLİK

bugün tanık olduğumuz ilk ilerlemeler bu zeminde sağlandı.

Sosyal Demokrat Parti'nin sosyal hakları Federal Almanya tarihinde görülmemiş boyutta kısıtlamasıyla birlikte kitlesellenen yoksulluk sonrasında, Alman toplumu yeni siyasi arayışlar içerisine girmiş, son seçim sonuçlarında da görüldüğü gibi, SPD'nin yaptıklarını kolay kolay unutmayacağını açıkça ilan etmiştir. Hristiyan Demokratlar da, hümanizmin kalesi edasıyla, muhafazakâr içerikli siyasetlerine rağmen bir milyonu aşkın Suriyeli sığınmacıya kapıları açtığı için kendi seçmen kitlesi tarafından cezalandırılmıştır. İlginç olan her iki kitle partisinin, belki de “**devletin bekası**” uğruna, kendileri için siyasi yıpranma ifade eden, benimsedikleri düşünülen çizgilerine tümüyle aykırı davranmış olmasıdır. Böylece onların geçmişten günümüze tüm ektiğini, aşırı sağ, seçimlerle aşama aşama biçmeye başlamıştır.

Almanya için Alternatif Partisi'nde ifadesini bulan radikalleşmenin önüne geçmek amacıyla SPD ve CDU hangi stratejiler geliştirilmesi gerektiğini her fırsatta tartışırken, huzursuzluğun başlıca nedenlerinden olan Kohl ve özellikle Schröder dönemi yasalarına dokunmak, onları kökten revize etmek gerektiğini hiçbir zaman dile getir-

memişlerdir, getirmeleri de işin doğasına aykırıdır; dolayısıyla mevcut süreç olduğu gibi devam edilecek ve yeni bir krizle birlikte durum daha da kötüleşecektir. Anımsamak gerekir ki, SPD başbakan adayı Martin Schulz seçim öncesi, kendi desteklediği Schröder dönemi yasalarında değişiklik yapacağını açıklamış, bu yüzden ilkin toplumda büyük bir sempatiyle karşılanmış, ancak bu söylemi devam ettirmediği için samimi görülmemiştir.

Almanya için Alternatif Partisi'nin yükselişini durdurmak üzere Hristiyan Demokratlar, kaybettikleri seçmeni geri kazanmaya ve bu amaçla muhafazakâr profili güçlendirmeye ağırlık vereceklerini açıkça beyan etmiştir. 2000'li yılların entegrasyon operasyonuna maruz kalan, o süreci şuuru açık yaşayan ve “**artık entegrasyon sözcüğünü duymak istemiyorum**” deme noktasına getirilerek yıpratılan insanlar bu açıklamanın ne ifade ettiğini çok iyi bilmektedir.

Eski(miş) yüzler ve toplumsal grupları karşı karşıya getiren sağ içerikli konular, gündem belirleme adına her an yeniden devreye sokulabilir ve insanların günlük yaşantısında yeri olmayan sözde çatışkılar “**kontrollü**” bir şekilde tırmandırılabilir. AfD'nin ve belki de Nasyonal Sosyalist Yeralı Örgütü'nün (NSU) doğmasına neden olan tam da bu tarz siyaset değil midir?

AB üye ülkelerinde yerleşik siyasi gruplardan duyulan rahatsızlık had safhaya ulaşmıştır. Artık eski, aşınmış yüzleri görmek istemeyenlerin sayısı artıyor. Ve artık konu radikalleşmenin önüne nasıl geçileceği değildir, aksine yoksullaşmanın artacağına ve saf dışı kalacaklarına kesin gözüyle bakan insanların, radikalliği ne denli şiddet içermeyen sokak protestolarının ötesine taşımayı göze alacaklarıdır ve onların öfkesini kimin yöneteceği. Şimdilik seçmen yerleşik partileri sandıkta cezalandırmakla yetinmiştir.

“**Sağ popülizm**” eğer kişilerin görüşleriyle belirlenen duygularına hitap eden her konuyu, Euro krizini, Yunanistan'ın borç krizini, Müslümanları, kökten dincileri, sığınmacıları vb. siyasi güç kazanmak adına kullanılıyorsa, o zaman şu soru sorulmak zorundadır: Siyasi güce kavuşma aracı olarak kullanılan sağ popülizm kimin çıkarlarına hizmet ediyor? Ve bu aracın başarılı olmasıyla ortaya çıkacak bir siyasi iktidar koşullarında toplumu ne bekliyor?

Böylesi bir iktidarın özelliği, yaygınlaşmış sefalet koşullarında iç düşman olarak belirlenen kesimlerin ezilmesi. Yanı sıra, bir dış düşman da belirleyecek olmasıdır, keyfi değil, somut çıkar çatışmasından doğan somut bir dış düşman. Bu, Nazilerin savaş öncesin-

de hararetle savunduğu sözde Yahudi-Bolşevik ittifakı benzeri bir düşman üzerinden, yayılmacı bir siyasete yönelerek yapılabilecektir. Çünkü kendi ekonomik nüfuz alanlarını rakiplerinin aleyhine genişletmek zorunda olduklarından, er ya da geç milliyetçi bir söylem geliştirmeden kolayca tahtlarına tutunamayacaklarını bilmektedir.

Sağ popülizm milliyetçiliğin kullandığı bir araçtır, milliyetçiliğin hangi konjonktürde hangi dozda gerçekleşeceğine göre şekillenir. Dolayısıyla son seçimlerle açıklık kazanan, yoksullaşmanın neden olduğu huzursuzlukların ve keskinleşen milliyetçi çıkarların kaynaşmasından doğacak karışım, patlayıcı bir karışım teşkil edebilir.

PoliTeknik

İÇİNDEKİLER

1. Sayfa

PoliTeknik

Seçimler, “Sağ Popülizm” ve Milliyetçilik

2. Sayfa

PoliTeknik

(1. Sayfadan devam)

3. Sayfa

Prof. Dr. Peter Rödler

Özdeşlik ya da Dayanışma

4.- 5. Sayfa

Prof. Dr. Mirko Uhlig

Bir Alman Kültürünün Sahibi Kim?

6.- 7. Sayfa

Prof. Dr. Claus Melter

Uğranılan Irkçılık ve Ulusal Devlet Ayrımcılığı Karşısında Acil Yardımda Bulunmamanın Sürekliliği

8. Sayfa

Rampal Singh

Tüm Hindistan İlkokul Öğretmenleri Federasyonu Başkanı Rampal Singh ile söyleşi

9. Sayfa

Prof. Dr. Jochen Oltmer

Geçmişe bir Bakış: 1989/90'dan Bu Yana Doğu Avrupa'dan Batı Avrupa'ya İşçi Göçü

10.- 11. Sayfa

Prof. Dr. Michael Klundt

Eğitimden Uzak Olmaktan Eğitimsizliğe

12. Sayfa

Prof. Dr. Patrizia Tolle/ Daniela Richter

Ticarileştirme Zamanlarında Yatılı Yaşlı Bakımı: Olağanüstü bir Hal mi?

13. Sayfa

Prof. Dr. Wolfgang Kaschuba

“Sığınılacak Şehirler mi?” Açık Kentsel Toplumlar İçin!

14.- 15. Sayfa

Prof. Dr. Wolf D. Bukow/ Nina Berding

Küresel Toplumun Gelişimine ve Onun Kentsel Birlikte Yaşam Üzerindeki Sonuçlarına Ulus Sonrası Tarzda Eğilmeye Çağrı

16. Sayfa

Türkiyeli Göçmenlerin Göç Alan Ülkelerde Eğitim Durumu ve Toplumsal Koşulları Sempozyum Kitabı Yayında!

KÜNYE | IMPRESSUM

PoliTeknik

İki aylık Türkçe Gazete
Türkische Zeitung

Quartalsweise

Üç ayda bir

Unentgeltlich

Ücretsiz

ISSN 2198-8706

Herausgeber/

Yayımlayan Kurum:

Verein für Allseitige Bildung e.V.
(Çökyönlü Eğitim Derneği)

Visdp | Chefredakteur/

Genel Yayın Yönetmeni:

Zeynel Korkmaz

Postanschrift/Posta adresi:

Postfach 25 03 48

40092 Düsseldorf

Webseite/Internet adresi:

www.politechnik.de

Kontakt/ İletişim

info@politechnik.de

Druck/ Baskı:

Hürriyet Gaz. ve Matbaacılık A.Ş.

Zweigniederlassung Deutschland

An der Brücke 20-22

64546 Mörfelden Walldorf

Gestaltung/Grafik Tasarım

Atelier Grafik & Illustration

Ömer Yapraklıran

Prof. Dr. Peter Rödler | Koblenz-Landau Üniversitesi

Çeviri: PoliTeknik

Özdeşlik ya da Dayanışma

“Çeşitliliğin yol açtığı sıkıntı. Özdeşliği sevmeyi ve eşitsizliği göz ardı etmeyi nasıl öğrendiğimize dair”

“The trouble with diversity. How we learned to love identity and ignore inequality” (Michaels 2006)

Almanya’da seçimler: Bir parti alınılmışlar için, biri adalet için, biri çevre için, biri ebeveynler için, biri Bavyera için, biri Almanya’nın kurtarılması için ve daha 42 parti..., genel pozisyonlar ve tekil görünüm, ama toplum siyasetine ilişkin hiçbir taslak yok¹. Batılı demokrasiler: Trump ‘Önce Amerika’, May ‘Rule Britannia’ (Hükmet Britanya Şarkısı), Polonya ‘Önce Kaczyński’, Macaristan, Avusturya ..., - yerleşik ulusal özdeşlikler. Küreselleşme fikrinden geriye ne kaldı? Küreselleşme nedir, küreselleşme neydi? O gerçekten hiç var mıydı ve neyin nesiydi? Fikir yürütürken Avrupa’nın bir ‘kita’ olarak, örneğini, coğrafi özelliklerden çok, tarihi, ekonomik ve kültürel bağlılığı borçlu olduğunu başta anımsayalım. Bu bağlılık, aydınlanmanın taşıdığı başlıca önemin yanında, herşeyden önce geçen yüzyılın başlarında yaşanan iki dünya savaşının deneyimi ve bu noktada özellikle önceden tahmin bile edilemeyen Nazi barbarlığıyla birlikte günümüz Avrupa’sının temeli olarak mevcuttur. 1929/30 tarihlerine dayanan ve Avrupa’nın birleşmesini öngören planları göz önünde bulundurmak suretiyle bu deneyim, Avrupa devletlerinden oluşan bir birlik kurma çabasını beraberinde getirmiştir. Bu amacı taşıyan çok sayıda farklı hareket 1948’de ‘Avrupa Hareketi’ çatı örgütünü kurdu. Hükümetlere bağlı olmayan bu özel girişimler, 1948’de, uluslararası hukuk tarafından tanınan bir organizasyon olarak Avrupa Konseyi’nin kurulmasını sağladı.

Bu organizasyonun ilk hedefi Avrupa ekonomisinin geliştirilmesi değildi, aksine herşeyden önce farklı ülkeler arasında uzlaşmayı (ekonomik ilişkiler aracılığıyla da) yaşatmayı ve korumayı, bir diğer ifadeyle, sonuçta ortak bir Avrupa mirasının ideal ve ilkelerini desteklemektir. Bu hareket doruk noktasında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ni doğurmuştur. Çağdaş Avrupa’nın, iki dünya savaşı nedeniyle, kuruluş aşamasında, ekonomik bir birlikten çok bir değerler birliği olduğu görülüyor. Bu değerlerin çoğulcu doğrultusu başlıca rolü bireye vermiştir.

Bu doğrultu günümüzde değişime uğramıştır. Ekonomik içerikler giderek ön plana çıkmıştır. Ekonomik faaliyetin mantıksallığını desteklemek, herşeyden önce ulusal, engelsiz ekonomik akışı sınırlayan özelliklerin kuralılaşdırılmasını ve tekdüze uluslararası düzenlemeler yapılmasını gerektirmiştir. Böylece başlangıçta barışmaya² ve insancıl liberalliğe yönünü çeviren kültürel değerler, insanların övülen bireyselliğinin, taşıdığı öz anlam kapsamında değil, aksine ekonomik çıkarlarla bağlantılı kişisel menfaatler çerçevesinde görüldüğü, başarımlı odaklı bir ekono-

mik liberalizm durumuna dönüşmüştür. Bu dönüşümde diyalektik aydınlanma kendini gösterir, “*efsane aydınlanmaya dönüşür ve doğa da yalın nesnellığe*” (Horkheimer ve Adorno 1947, S. 19).

Karışık dinamiği içerisinde dünya, Hristiyanlık öncesi efsanelerde tanrıların, kahramanların v.b. etkinliği olarak açıklanmış ve dua, kurban, kehanet ile – sonuçta bunların tümü ritüeldir – görünüşte kontrol edilebilir hale getirilmiştir. (Hristiyan) monoteizmiyle girilen ara aşamada bu dinamik durum, artık çatışma halinde olan tanrıların etkisine dayandırılmamıştır. Dünyanın farklı görünüşleri tanrıya dayanan tek tip bir yaradılış altında toplanmış ve bu yaradılış inanç temelinde kavranmaya çalışılmıştır: “Çünkü ben inanmak için anlamaya çalışmıyorum, aksine anlamak için inanıyorum” (Anselmus Cantuariensis ve Theis 1078, S. 20). Dünyayla bu şekilde ilgilenmek bile aydınlanmanın ilk belirtilerini oluşturuyordu. Ve o nihayet sekülerleşme ile gerçekleşmiştir, elbette Ortaçağ’da Hristiyan vahşetlerinin bıraktığı etki nedeniyle de böyle bir gelişme olmuştur ve aydınlanma böylece insan evrenine entelektüel boyutta egemen olunmasını gerektelendirmiştir.

Dolayısıyla dünyanın kendi gerçekliğinin dışında kalan suretlere inanç, ki bu inanç birçok açıdan egemenlik ve adaletsizliği olanaklı kılmıştır, kalıcı bir yenilgiye uğratılmıştır. Dünyaya erişimde bu yeni ‘akla uygun’, doğa bilimlerinin gerektelendirilmiş ve kanıtlanabilir yalınlık, genelgeçer olarak ve dolayısıyla herkes için eşit ve herkesi eşitleyen demokratik ve barış tesis eden yaşam ve görüşme temeli kazanılmış gibi görünüyor. Adorno ve Horkheimer bu tasarımı Aydınlanmanın Diyalektiği adlı eserlerinde çürütüyor (1947). Onlar dünyaya dair, yalnızca gerçekliğe yönelimli bu imgenin sonuçta anlam ve önem yitirmeye meyilli olduğunu göstermiştir.

Yalın olgulara eğilen bu dünya görüşünün bedeli önemli insani özelliklerin yitirilmesi olmuştur ve dolayısıyla o diğer yandan insan evreninin görün-gü bolluğu için uygun değildir, insanların kendi olanaklarına yabancılaştırır. Adorno ve Horkheimer bu süreci “nesneleşmek” olarak adlandırmıştır, bu tanım, insanların bu perspektiften bakıldığında – ve kendi kendileri tarafından – artık salt olgusal biçimde nesneler arasında birer nesne olarak algılandıklarını ifade etmektedir. Onlar böylece birer nesneye dönüşmektedir, kullanımın hizmetine koşulan birer meta. Bu durum, toplumsal süreçlere başarılı bir katılım sağlamak için, ekonomik beklentiler doğrultusunda bir önkoşul olarak bireyden özdenetim ve özmükemelleştirme talep etmektedir. Vücut geliştirme ilaçlarından estetik ameliyatlara

kadar, formda tutmak, sağlıklı ve güzel şekle sokmak biçiminde insan bedeni olağanüstü boyutta odaklanılması gibi görüngüler, bu duruşun özel alanı da kapsayacak ölçüde genelleştirildiğini kanıtlamaktadır. Bu perspektiften bakıldığında, birey, koşulsuz özerk, ve sonuçta aynı zamanda asosyal olarak gerisin geri kendi çıkış noktasına atılmış görünmektedir.

Anlamsızlığı içerisinde kendini alternatif olarak sunan, bir nevi nihai gerçek olarak kendini tanıtan bu toplum taslağı³, yalın işlevin ötesine geçen tüm anlamlar potansiyel ideolojik ya da totaliter anlamlar olarak bu taslakta ayrıca diskalifiye edildiğinden, o, sözü edilen bu alternatifsiz ‘geçerli tek şey oluş’ kapsamında nitekim aydınlanmış bir efsane olduğunu kanıtlar, ancak önceden aydınlatılmış efsanelerden farklı olarak bir özdeşlik arzetmez. Aksine, GENELGEÇER önem olma iddiası bulunmadığı sürece her bireyin sahip olduğu her anlamlılığın mutlak bir önem taşımasına izin verilmektedir; herkese evlenme olanağı gibi özdeşlik özellikler olağanüstü destek görüyor ve dikkat çekiyor ve Berlin’de transseksüeller için açılan ilk tuvalet, basılı ve görsel medyada haber değeri taşıyor. Akdeniz’de ve Sahra’da yaşanan kesintisiz ölümler, sığınmacıların bize gelemediği andan itibaren hiçbir haber değeri taşıyor. Elbette toplumumuzun birbirinden farklı alt kültürleri sunacağı her olanaktan memnuniyet duyarım, ben burada yalnızca kamuoyunun dikkatini verdiği konulardaki farkı baz alıyorum.

Özdeşlik oluşumunun ek olarak bireyselleştirilmesine neden olan diğer bir olgu yeni medyadır: “Zayıf bağların ve giderek azalan güvenilir ilişkilerin etkisi altındaki bir dünyada, insanlar açısından özdeşlik oluşumu ve değerleri tarafından kabul edilme konuları, yeni ve farklı bir sorun olarak gündeme gelmektedir. Çünkü özdeşlik daima çevre ile etkileşim üzerinden oluşur⁴; ... Ancak kabul görmenin gerçekleştiği doğal ortamlar kayboluyor; eskiden aile üyeleri, arkadaş ve de meslektaşlar arasında tutkal olan şey, günümüzde dijital arkadaş çevresinden temin ediliyor. ... Kabul görme, günümüzde Google arama sonuçlarıyla, bir blogun kaç kişi tarafından okunduğuyla, Facebook’taki ‘arkadaş’ sayısı ve Xing ya da LinkedIn gibi profesyonel ilişki ağı platformlarında kurulan ilişkilerle ölçülüyor. Ve özdeşliğimizi keyfimize ve günlük ruh halimize göre şekillendiriyoruz: Facebook’ta nasıl bir profil oluşturduğumuzu belirleyen şey çoğu durumda gerçekler değil, daha çok hayal ettiklerimizdir” (Stampfl 2013, 24f).

Tüm bu gelişmeler karşısında, insanların barışmak için gerekli becerileri bu toplumda edinmek için giderek daha az

fırsata sahip oldukları açıklık kazanmaktadır. Nitekim *barışmak* için gerekli beceriler, kültürel çeşitliliğiyle ve bu çeşitlilikten doğan çatışkılar ve de dayanışmacı gereklilikleriyle *somut* toplumlardaki bir arada yaşamın önkoşulunu oluşturur.

Bu duruma karşı koyacak bir gücün çıkış noktası, odağın, tekil özdeşliklerden bireyler arası ilişkiye ve oradan da bireyler ile maddi, kültürel ve iletişim kaynakları bağlamında varolan eşitsizliklere doğru kaydırılmasıdır, ki bu odak kayması ile sözü geçen kaynak eşitsizliği görünür hale gelir. Bu kapsamda koşulsuz temel gelir, günümüzde varlık korkusu çeken ve ya da onur kırıcı yaşam koşullarında kendisini ‘fazlalık’ olarak tek başına bırakılmış hissedenden geniş kesimlerin en azından varlığını güvence altına alır. İlk bağlayıcılığı olan – bu, birliği bölmek yerine güvenilir bir şekilde ve ayrıca kendi üyelerine de yönelttiği bir talep olarak anlaşmazlıkların aşılması için çalışmak demektir –, herkesin iyi bir yer edindiği ve kabul gördüğü sosyal bir biçimin yeniden keşfedilmesiyle, nitekim TÜM üyelerin bu birlik içerisinde ve onun karşısında gerçek, sağlam bir özdeşlik geliştirmesi mümkün olur: Özdeşlik ya da dayanışma değil, aksine dayanışmadan doğan özdeşlik!

■

¹ Bu noktada, önde gelen temsilcilerinin böylesi bir toplum taslağına sahip olduğunu gördüğüm küçük bir partiyi, burada parti reklamı yapmış olmamak için atladığımı farkındayım.

² Burada barışma hedefi ile (Adorno), bir diğer ifadeyle varolan bir ihtilale rağmen veya bu ihtilal temelinde buluşmakla, bir ihtilafın sonlandırılması amacıyla anlaşmaya varma hedefi (Habermas) arasında ayrım yapılmalıdır. İhtilafın tarafı olan kültürlerin çeşitliliği karşısında, barışma yönünde tutum sergilemenin dahi bir şans olacağı açıktır.

³ Kapitalizmin komünizme karşı kazandığı zaferle birlikte „tarihin sonuna” gelindiğini iddia eden kesimler olmuştur. Bunun için bkz.: Rödler 2014

Kaynak

1 Anselmus Cantuariensis; Theis, Robert (1078):

Proslogion. Anrede: lateinisch / deutsch (Erstveröff.: 1078). Stuttgart: Philipp Reclam.

2 Horkheimer, Max; Adorno, Theodor W. (1947): Dialektik der Aufklärung. Philosophische Fragmente ; [Friedrich Pollock zum 50. Geburtstag]. Unter Mitarbeit von Friedrich Pollock. 1. Aufl. Amsterdam: Querido-Verlag.

3 Michaels, Walter Benn (2006): The trouble with diversity. How we learned to love identity and ignore inequality. 1st ed. New York: Metropolitan Books.

Online verfügbar unter <http://catdir.loc.gov/catdir/enhancements/fy0659/2006046541-b.html>.

4 Rödler, Peter (2014): Kulturel Çeşitliliğin Önemi Üzerine – Hepsi Bircoktur – İcseleme Tartismalari Acisindan. Inklusion und Integration-alle sind viele. In: PoliTeknik (4), S. 12. Online verfügbar unter <http://politeknik.de/hepsi-bircoktur-icseleme-tartismalari-acisindan-kueltuerel-cesitliliğin-onemi-uezerine-koblenz-landau-ueniversitesi/>.

5 Stampfl, Nora S. (2013): Die berechnete Welt.

Leben unter dem Einfluss von Algorithmen.

1. Aufl. Hannover: Heise (Telepolis).

Çeviri: PoliTeknik

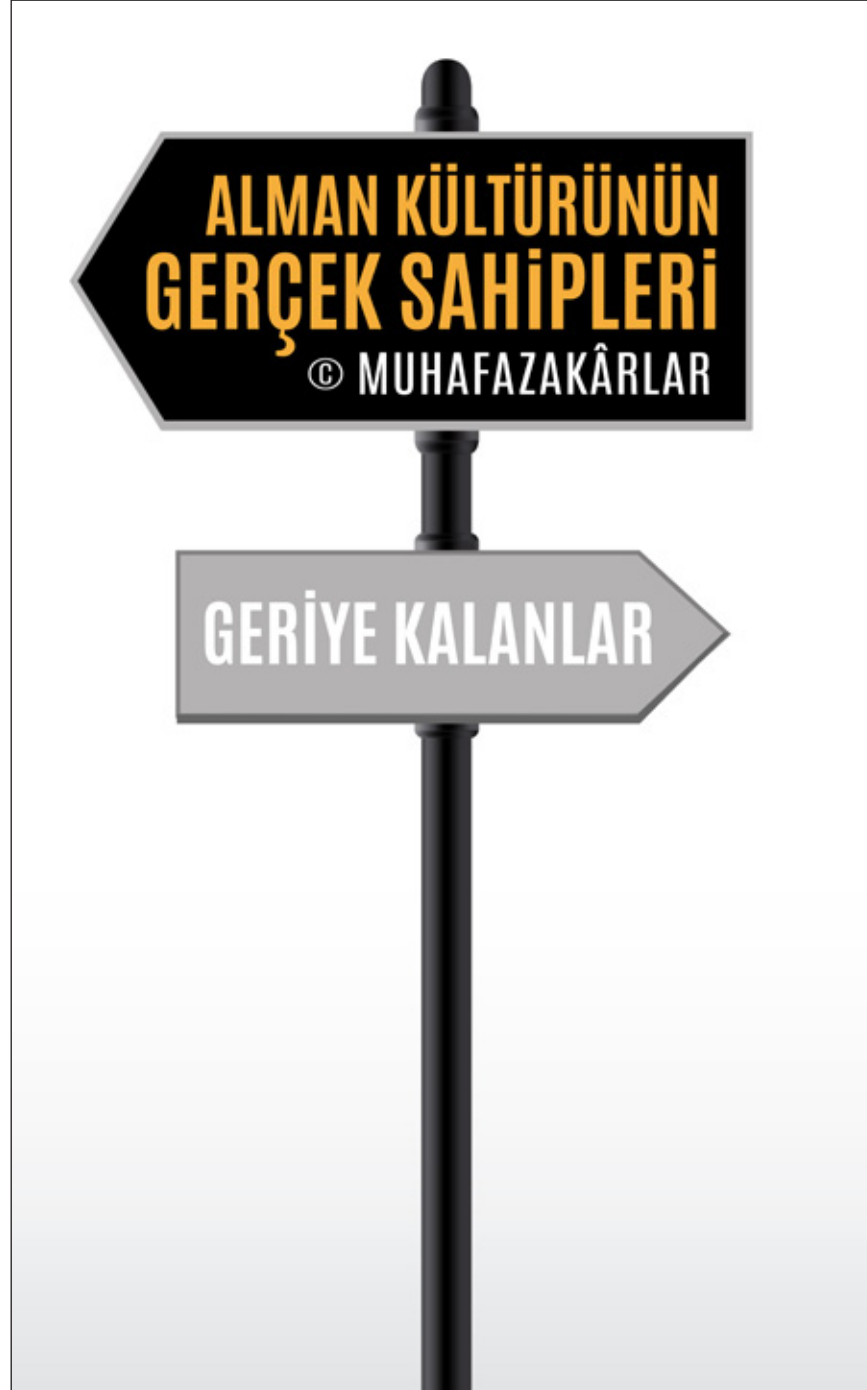
Prof. Dr. Mirko Uhlig | Mainz Üniversitesi

Kim bir Alman Kültürünün Taşıyıcısıdır?

Thomas de Maizière'in "Almanya için bir öncü kültürün" doğası üzerine düşüncelerini özellikle Luther Yılı'nda tezler halinde önermesi oldukça ekşi bir tat veriyor. Çünkü Lutherci Reformasyon ancak idealleştirilerek entegrasyon başarımı olarak değerlendirilebilir. Her neyse. Kuşkusuz gürleyen şovenistlerin gerek yurtiçinde gerek yurtdışında insan haklarını ve temel demokratik değerleri salt sorgulamakla kalmadıkları türbülanslı zamanlardan geçiyoruz. En geç 2015 sonbaharından bu yana sözümona sığınmacı krizinin bizi günlük yaşamda karşı karşıya bıraktığı görevler, nüfus içerisinde katı bir kamplaşmaya yol açtı. Öyle ki, görevdeki içişleri bakanının, Almanya'da başarıyla bir arada yaşamının temelini neyin oluşturduğunu açığa kavuşturmak için bir kamuoyu tartışması başlatması elbette başta meşru görünmektedir.

Ancak burada, on yıl önce entegrasyon tartışmasının ayrıntılı ele alınması yerine, polemige dönüştürülmesine neden olan bir sözcükten yararlanılması, ilk bakışta bir talihsizlik olarak yansıtmaktadır. Buna rağmen – belki de tam da bu yüzden – de Maizière'in, yaptığı açıklamalarının eleştirel ve kamuoyu önünde yorumlanmasını arzu etmesi, siyasetçiler, biliminsanları ve entelektüeller tarafından yerine getirilmiştir. Akabindeki tartışmada de Maizière'e göre bizi "en içten" bir arada tutan şeyin ideoloji yüklü bir ulusal klişe olarak çözümlenmiş olması büyük ihtimalle çok az kişiyi şaşırtmıştır. Örneğin birinci tezde kuşku götürmez bir üslupla Almanya'da "selamlama esnasında el sıkışılması" alışılmış bir şeydir iddiası, tezleri demonte etmeyi kolaylaştırıyor¹. İster şehirde ya da kırsal bölgelerde olsun günlük yaşamda kendi yaptığım deneyimler dahi, el sıkışma dışında Almanya'da toplumda kabul görebilecek alternatifler olduğunu gözler önüne seriyor.

Selamlamalar çokanlamlı sembol eylemlerdir, bir taraftan sıcaklığı ve açık olmayı ifade edebilir, ancak bazı insanlar içinse tabii ki hoş olmayan bir çağrışım içerebilir, örneğin el çok sert sıkıldığında üstünlük taslamak olarak da görülür. Ancak tezlerin gerçek sorunsalı kanımca verilen örneklerin bayağı olmasıyla ilgili değil, aksine söz seçiminin biçim ve tarzıdır. Burada öncü kültür kavramının kabul etmeye zorlandığı o an, "öncü" olmanın "kural koymak ya da sorumluluk yüklemekten" çok daha farkı birşey ifade ettiği açıkça vurgulanarak etkisiz kılınmaya çalışılıyor. Konu, de Maizière'e göre, daha çok "bizi neyin yönlendirdiği, bizim için neyin önemli olduğu, kılavuzun ne olduğudur". Ancak "bizi" ve "biz" kişi adlarının bir nevi dolaylı emir kipi olarak yoğun kullanımı nedeniyle Thomas de Maizière'in tezleri belli ki ilk gözlemler ya da etik öneriler değildir. Öz-

gün bir Alman özdeşliğinin neleri içerip içermediğine ilişkin geniş ve mutlak bir uzlaşma olduğu okurlara sürekli aşılannmaktadır. Sonuç itibarıyla: Almanlık – bu tam olarak nedir? Bilimsel açıdan zayıf veri tabanına dayanarak insan düşüncesinin içeriklerini homojenleştir-

de varlıkların insan eylemini *top-down* (yukarıdan aşağıya) determine ettiği böylesi doğaüstü tasarılar beni kuşkuyla düşürüyor. Geçmiş salt bir bakış, günümüzde hâlâ sıkça hedeflenen "Alman erdemleri" olarak güvenilirliğin, çalışkanlık, düzenlilik ve de kesinliğin, Al-

vermeyen karışık örneklerle doludur. Biraz daha geriye gidildiğinde ve örneğin 18. yüzyıldan kalma ünlü Halklar Tablosu ele alındığında – tabloda sözde etnik özellikler çizelge halinde sıralanıyor –, Almanın (yazar *Deutsche* yerine, eskiden *Almanların kendileri için kullandıkları Teutsche* sözcüğüne yer veriyor; redaksiyonunu notu) yabancılar tarafından "komik", ama ayrıca boş zamanını "içmekle" (yazar *içmek* anlamına gelen *Trinken* yerine eski bir kullanım olan *Trincken* sözcüğünü kullanıyor; redaksiyonunu notu) geçiren ölçsüz biri olduğunu betimleyen muğlak bulguyla karşı karşıya kalıyor.

Buna göre Almanın ve Alman kültürünün özünün ne olduğu sorusuyla gerçek anlamda ilgilenmek bir işe yarar mı? Bir kültürbilimci olarak vereceğim yanıtım pek de şaşırtıcı olmayacaktır, hem evet hem de hayır. Eğer Alman özgünlüklerin tüm zamanları kapsayan sabit bir katalogunun çıkartılabileceği, ampirik açıdan somut saptaması yapılabilen bir boyut keşfedilmek isteniyorsa, öyleyse verilecek yanıt hayırdır – ki böylesi bir katalogu hazırlamak, etnoloji ve halkbilimlerinin 19. yüzyılda ve 20. yüzyılın başlarında ciddi anlamda yürüttüğü bir programdı. Günlük yaşamda yabancıların bulunduğu bir atıf ya da özetif olan "Almanlığın", oldukça somut toplumsal ruh halleri ve bileşimlere dair, kullanıldığı bağlama göre aydınlatıcı çıkarsamalarda bulunmaya olanak sağlayan bir kurmaca, farklı bir ifadeyle anlatı olduğu kavrandığı ölçüde verilecek yanıt evettir. Öte yandan bu perspektif başka kavrayış alanları da açar, örneğin yukarıda belirtilen biçime sahip atıflar, karmaşık bir dünyada yönünü ve konumunu belirlemeye ve kendini başkaları için görünür kılmaya yarayan bilişsel baş etme teknikleri olarak yorumlanabilir. De Maizière'in de doğru söylediği gibi, bu, demokratik uygulamaya için *conditio sine qua non* niteliğindedir (zorunlu önkoşul). Steryotip yabancı imgesi ya da özimg ve de önyargı sahibi olmak, hoşgörülü, aydınlanmış bir insan olunabilmesini otomatikman dışlamaz. Immanuel Kant, önyargıların ya da daha yerinde bir ifadeyle ilk yargıların günlük yaşamda, insanlar arası ilişkide salt yön belirlemeye katkı sunmak açısından ne kadar vazgeçilmez olduğuna değil, ayrıca bilimsel çalışmaları ne denli etkilediğine de dikkat çekmiştir. Yanlış anlaşılmanın önüne geçmek için, insanın – aydınlanmacı etiğe göre – doğal olarak kaba tahminlerle yetinmemesi, aksine durumu eleştirel değerlendirmesi ve gerekçelendirilmiş görüşler geliştirmeye çaba göstermesi gerektiğini bu noktada hemen eklemek gerekir.

"Alman" etiketinde olduğu gibi yukarıda belirtilmiş olan "kültür" kavramı da aynı biçimde çokanlamlıdır ve dolayısıyla ilkece yanlış anlaşılmaya ve kö-

HANGİ BİREYİN BİR KÜLTÜRE DAHİL OLDUĞUNA
KİM KARAR VERİYOR?

me çabası genel olarak bir kısaltma eğilimi ifade eder ve bu kısaltma hoşgörüsüzlüğe ve siyasi kışkırtmalara zemin hazırlar. Bu elbette abartılı, ama içişleri bakanına göre "dilin, anayasanın ve temel haklara saygının" dışında bir kaçış noktası bulunmaktadır, adeta farklı olan tüm yaşam stillerimizin yöneldiği, değişmez bir özdeşlik çekirdeği. Genel-

man İmparatorluğu döneminden kalma popüler özalgılamalar olduğunu hemen göstermektedir – dolayısıyla da onlar varlığa dair birincil kayıtlar değil, "yakın dönem" yapılarıdır. Karşılaştırmalı perspektiften bakıldığında, sık sık ulusal devletlerin olduğu çağ olarak görülen 19. yüzyıl, birçok şeye işaret eden, ama asla somut tözlerin ipucunu

tüye kullanılmaya müsaittir. Görev alanım olan kültür antropolojisi/halkbilimleri disiplinleri içerisinde dar ve geniş bir kültür kavramı arasında ayırım yapılmaktadır. İkincisinden genel olarak eğitilmiş burjuva kurumları ve kanonlarıyla bağdaştırılan herşeyi kapsamaktadır – örneğin opera, tiyatro gösterileri, “klasik” müzik, düz yazı ve de şiir, güzel sanatlar ve müzeler. Estetik bir elitizmin yanında dar perspektif aynı zamanda etnik özcülüğü de (Essentialismus) geliştirir. Kültürün açıkça teşhis edilebilen, üyeleri kuşaktan kuşağa hep aynı norm ve gereksinimlerde birleşen bir insan grubuyla eşanlamlı olduğu düşüncesi, büyük bir inatla varlığını sürdürüyor. Günümüzün takdire değer, keskin akıllı yazarlarının metinlerinde, bugünün etnolojik kuram geliştiriminde artık hiç bir rol oynamayan bir sözcüğe takıldığımda bazen şaşırıyorum: Kültür çemberi. Bilindiği üzere çemberler bir merkez noktanın etrafında çizilir, onlar bir iç ve dış, sınır çekme ve ayırma boyutları tarafından tanımlanırlar ve bu en az iki soruyu beraberinde getirir: 1. Hangi bireyin bir kültüre dahil olduğuna kim karar veriyor? 2. Bütünlük retoriği, ampirik açıdan heterojen ve tarihsel açıdan mümkün olanın ölçsüz bir şekilde birleştirilmesi ve doğallaştırılması tehlikesi ile karşı karşıya kalmaz mı?

Bu zeminde “kültür taşıyıcılığı” söz edilmesine ya da bu imgeye eleştirel ba-

kılmalıdır. Metinde şimdiye kadar yapılan açıklamaların ardından, burada söz konusu olan şeyin, bir taraftan bulgusallar, yani bilimsel kavrayış arayışının araçları, diğer taraftan günlük yaşamın üstesinden gelmeye katkı sunan, eyleme kılavuzluk eden oto ve hetero steryotipler olduğuna değinilmemesi durumunda, bir Alman, Türk, Arap, Bavyera ya da Ren Bölgesi kültüründen söz edilmesini alansal özkavrayışından hare-

nic” olarak kültür teorisini geliştirmiştir (1917).

Bu işaretler altında bu makaleye adını veren soru, kültürbilimleri açısından bir çıkmaz sokağa sapıyor görünüyor. Ancak taşıyıcı olmanın aynı zamanda birlikte taşıyıcı olmayı ve/ya da şekillendirmeyi de ifade edebildiği noktasında diretildiğinde, yazımı herşeye rağmen yapıcı bir düşünce akışıyla

ALMANIN VE ALMAN KÜLTÜRÜNÜN ÖZÜNÜN NE OLDUĞU SORUSUYLA GERÇEK ANLAMDA İLGİLENMEK BİR İŞE YARAR MI?

ketle son derece sorunlu bulmam şaşırtmamalıdır. Bir kültürün taşıyıcısı olabilmek talebinin beyanı, belki az önce yukarıda eleştirilen, kültürün düşünce ve eylemimize etkide bulunan insandan çözülmüş bir güç olduğuna ilişkin imgeye ivme kazandıracaktır. Bu düşünce 20. yüzyılda şaşılacak derecede büyük bir popülerliğe erişmiştir ve bir süre için çağdaş Amerikan etnolojisinin öğretiminde egemen görüşe dönüşmüştür. Alfred L. Kroeber (1876 – 1960), babasının Köln doğumlu olduğunu yanı sıra belirtmiş olalım, döneminin biyolojik tasarılarından alıntı yapmış ve onlara dayanarak oldukça etkili “superorga-

bitirmem mümkün olmaktadır. Öncü kültür tasarısına yöneltilen tüm haklı eleştirilere rağmen, özellikle de ona milli(yetçi) bir astar vurulmuşsa, kanımca kendince o yapıyı otomatikman öylece geri çevirmemek gerekir. Çünkü, filozof Julian Nida-Rimelin’in de uzun süredir önermekte olduğu gibi, eğer öncü kültür Kantçı mantığa göre, Thomas de Maizièr’e in de ifade ettiği gibi, bireye yön belirleme olanağı tanıyabilen, daha çok düzenleyici bir düşünce olarak tartışılıyorsa – ve tartışılabilir, yani değiştirilebilir olmaya devam ediyorsa –, o zaman bir demokrasinin reşit yurttaşı olarak benim bu te-

rimle uzlaşmam elbette daha kolaydır. Nida-Rimelin demişken: Onun düşüncelerini dayanak alan (2006; 2016) “hümanist bir öncü kültür”, demokratik bir anayasal düzenin – bunun anlamı herşeyden önce insan onuruna saygı, düşünce özgürlüğünün kabul edilmesi, tüm cinsiyetlere eşitlik ve müzakere uygulaması – günlük yaşamda göz kararıyla iyi öğrenilmesi, yaşanması ve yaşam tarzıyla örnek oluşturmaları gerektiği düşüncesine duyarlı kılma olanağı sunabilir. Bunun sorunsuz gerçekleşebildiği bir ütopyada, “öncü kültür” ve “hümanizm” gibi destekleyici araçlara elbette ihtiyaç olmayacaktır. Ancak bazı devlet çevrelerinin düşünmeye yasak koyduğu ve her bir şahsın onurunun daha sık tehdit altına girdiği bir zamanda, onlarla yürüteceğimiz uğraş üzerinden, çevremizdeki insanların zararına olmadan istediğimiz şekilde yaşayabilmemiz için belki de böyleli parolalara hâlâ gereksinim vardır. ■

Kaynak:

Alfred L. Kroeber: The Superorganic. In: American Anthropologist 19 (1917). S. 163-213.
Julian Nida-Rimelin: Humanismus als Leitkultur. Ein Perspektivenwechsel. München 2006.
Julian Nida-Rimelin: Humanistische Reflexionen. Berlin 2016.

¹ De Maizièr’e in açıklamaları önce “Bild am Sonntag” gazetesinde yayınlanmıştır, şimdi ise İçişleri Bakanlığı’nın internet sayfasında onları okumak mümkün: www.bmi.bund.de/SharedDocs/Interviews/DE/2017/05/namensartikel-bild.html nachgelesen werden.

Kurze Beschreibung der In. Europa- Besinnlichen Völkern Und Ihren Eigenschaft. fen.											
Namen.	Spanier.	Frankh.	Wälisch.	Teutcher.	Engländer.	Schwöb.	Polack.	Ynger.	Muskawit.	Türk oder Griech.	
Sitten	Hochmüthig.	Leichtfinig.	Vinderhaltig.	Offenherzig.	Wohlgestalt.	Stark und Groß.	Bäurisch.	Yntreij.	boßhaft.	Abtrünnler.	
Und Eigenschaft.	Wunderbarlich.	Und gesprächig.	Eiferichtig.	Ganz Gut.	Lieb-reich.	Graus-sam.	Hochwilder.	Allergraußambst.	Gut Yngerisch.	Lung Teufel.	
Verstand	Klug und Weis.	Kirchlich.	Scharffsinig.	Witzig.	Immutig.	Harthäutig.	Geringachtent.	Nochweniger.	Gar Nichts.	Oben Auf.	
Umgang	Mäntlich.	Hindisch.	Dieiederwill.	Über Allmit.	Weiblich.	Yntertendlich.	Müthmässig.	Muthbegirig.	Yneutlichfroh.	Särtlich.	
Wissen schaft	Schriftgelehr.	In Kriegssachen.	Heißlichendacht.	Weltlichendacht.	Welt Weis.	Freuen Künstler.	In Umderschlag.	Ladeinischersprach.	Kirchlichersprache.	Politicus.	
Der Kleidung.	Schraar.	Ynbekändig.	Schraar.	Wacht alles Nach.	Frantzösischheart.	Von Föder.	Sangködig.	Viel Särbig.	Wälboßhen.	Weiber Art.	
Yntugent.	Hoffärtig.	Betrügerisch.	Geistlich.	Verfchwenderisch.	Ynruhig.	Übergläubisch.	Braller.	Geräther.	Garlärerisch.	Veräterisch.	
Lieben.	Schrob und Mü.	Den Krieg.	Das Gold.	Den Trunk.	Die Wohlthut.	Köstlichschreiben.	Den Adl.	Die Ausruhe.	Den Brügl.	Selbstleigne Lieb.	
Krankheiten.	Verstopfung.	In Figner.	In bößer Feuch.	In bodogrä.	Verfchwundhuth.	Der Wollerschuch.	Yndurchbruch.	Ynder freis.	In Reichen.	In Schwachheit.	
Ihr Land.	Ist fruchtbar.	Wohlgearbeit.	Und Wohlthut.	Gut.	Fruchtbar.	Bergig.	Waldich.	Und goldreich.	Voller Lich.	In Liebreiches.	
Kriegs Engenie	Groß Muthig.	Yrglistig.	Kirchlich.	Ynüberwindlich.	In See Held.	Bauerzadt.	In Gestimt.	Aufriererisch.	Miesamb.	Gar saul.	
Gottesdienst	Geraller bette.	Gut.	Inwas besser.	Noch Andächtiger.	Wie der Mond.	Eifrigin Glauben.	Glaubt Allerley.	Ymmüessig.	In Abtrünniger.	Yweineifolchen.	
für Ihren Herrn.	Inen Monarchen.	Ine König.	Inen Bäterarch.	Inen Kaiser.	bald den balt jeme.	Freue Herrschafft.	Inen Erwelten.	Ineall Unbeliebigen.	Inen Freimüthigen.	In Thiran.	
Haben Überschuß.	In Früchten.	In Waren.	In Wein.	In Getraid.	In sich Weid.	In Urth Kruben.	In Bößwerch.	In Allen.	In Immen.	Und weichen sachen.	
Der Zeit	Mit Spillen.	Mit betrogen.	Mit Schwächen.	Mit Trinden.	Mit Arbeiten.	Mit Essen.	Mit Zanden.	Mit Müessigen.	Mit Schloffen.	Mit Kränkeln.	
Der Vergleichung	In Löblichen.	In Fuchsen.	Inen Fuchsen.	Inen Löben.	Inen Pferd.	Inen Ochsen.	Inen Bern.	Inen Wollsten.	In Esel.	Iner Nat.	
Ihr Leben Ende	In Bößh.	In Krieg.	In Kloster.	In Wein.	In Wasser.	Auf der Erd.	In Stall.	beym samel.	In Schnee.	In betrug.	

Kaynak: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Völkertafel.jpg>

maya ve insan onuru sahibi olmaya layık görülen çevrelerden dışlanmak söz konusudur.

İnsan onurunun incitilmesi, fiziki, psikik, bilişsel, sosyal, hukuksal ve mekânsal dokunulmazlığın ihlali (bkz. Gebrande/Melter/Bliemetsrieder 2017) ve bu ihlale karşı (müdahale etme olanağı olmasına rağmen) harekete geçilmemesi, acil yardımın esirgenmesini ifade eder. Son Auschwitz duruşmalarında (28.11.2016, Die Welt), insanların işkence gördüğü ve katledildiği bir adletsizlik sisteminde çalışmanın da, eğer çalışan kişi yapılanları bildiği halde kararını sistemden yana kullanıyorsa, bunun o kişinin de suça bulaştığı anlamına geldiği belirtilmiştir. Çünkü onlar sistemi ve uygulanan şiddeti hiç ya da daha az destekleyebilir ve hatta onları eleştirebilir ve istikrarsızlaştırabilirdi.

Ulusal devlet tarafından uygulanan ayrımcılığa ve ırkçılığa karşı harekete geçmemek de yerine getirilmeyen bir sorumluluktur, bazıları şunu da söyleyebilirdi: Bu bir suçtur, acil yardımın esirgenmesidir. Iris Maroin Young, sosyal ilişki modelinin güdümündeki sorumluluktan söz ediyor (Social Connection Model of Responsibility, Young 2006). O, herkesin, geçmiş, bugün ve gelecek için salt hukuksal değil, ayrıca kurumsal, sivil-toplumsal, siyasi ve etik sorumluluğunu analiz etmesini destekliyor. Ona göre herkesin düşünüp taşınması ve daha adil koşullar için nerede, nasıl ve kiminle sorumluluk üstlenilebileceği hakkında konuşmaları gerekiyor. İnsan haklarına aykırı eşitsizlik koşulları karşısında biz ne yapabiliriz?

İrkçılık diğer eşitsizlik koşullarıyla (kapitalizm, cinsiyet ve engellilik koşulları v.b.) kesişimsel (interseksiyonel) bir örgüyle örülmüştür ve onlardan farklı "ırk" yapılarını kullanıyor olmasıdır. Bu önemli gerçek, egemenlik eleştirisi incelemelerinde de çoğu kez inkâr edilmektedir.

Almanya ırkçı bir ülke ve hâlâ öyledir. Aksi yöndeki demokratik çabalarla ve bu çabalara rağmen öyle olmaya da devam ediyor.

Kaynak: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hererowars.jpg>

21 Temmuz 2017'de, New York'ta, Almanlar tarafından günümüz Namibya'sında 1904 ila 1908 yılları arasında Herero ve Namalara yapılan soykırım nedeniyle açılan davanın duruşması er telendi, çünkü Alman makamlar iddia nameyi reddediyor (bkz. Süddeutsche 22./23. Temmuz 2017)., Ermeni Soykırımı kapsamında Alman hükümeti ile failer işbirliği yaptığı için bu yıl özür dilenmiş olması örneğinde olduğu gibi, Herero ve Namalara yapılan soykırım nedeniyle 100 yılı aşkın bir süredir hiçbir Alman hükümeti kamuoyu önünde özür dilememiştir. Hereroların Almanya'daki en büyük savunucularından bir olan Israel Kaunatjike, Alman hükümetinin yaşananları bu skandalımsı tarzda kabul etmekten kaçınmasına karşı Herero ve Namaların Namibya, Almanya ve başka ülkelerde on yıllardır yürüttüğü, giderek artan protestosuna işaret etmiştir (Kaunatjike 2017). Almanlar tarafından Tanzanya'da Maji-Majilere yapılan soykırım da gün geçtikçe kamuoyunun bilincine yansımaya başlıyor ve Tanzanya'da Almanya'ya karşı resmi bir dava açılmasına da neden olabilecek bir protesto ha-

reketi toplanıyor. Bu noktada da Alman tarafı soykırım gerçeğini resmi olarak kabul etmiyor. Devletler cemiyeti içerisinde devlet olarak yeniden tanınmak ve bağımsızlığı bir daha tesis etmek için, Yahudilere ve de başka gruplara yapılan soykırım gerçeğinin askeri olarak kaybedilen İkinci Dünya Savaşı nedeniyle kabul edilmesi kaçınılmazdı.

Nasyonal Sosyalizm sonrası anlatılan büyük İNKÂR ÖYKÜSÜ, Nasyonal Sosyalizm ÖNCESİNDE Almanlar tarafından yapılmış hiçbir sömürgeci soykırımın olmadığı, ırkçılık ve Yahudi düşmanlığı yaşanmadığı ve de "hasta" ve "engelli" insanlara karşı düşmanca davranılmadığı, Nasyonal Sosyalizm öncesi halkın içinde Sinti ve Romanlara karşı düşmanlık beslenmediği ve onların takibe alınmadığı ve Afrikalı Almanların (bkz. El-Tayeb 2011) varlığının inkâr edilmediği öyküsüdür.

Ve 1945 sonrası birçok Nazi suçlusunun toplumun başlıca makamlarına, her bransa yeniden erişim sağladığı ve halkın büyük bir bölümünün tutumu-

nun, baskın kültürün zihniyetinin, ırkçı düşünme tarzlarının esiri olduğu gizlenmiştir. Uzmanlık alanları, örneğin sosyal çalışmalar branşı, Nasyonal Sosyalist diktatörlüğe etkin katılımı konu dışı bırakmıştır (bkz. Kappeler 2000).

İrkçılığın varlığı günümüzde bir arada yaşamın her alanında kendini göstermektedir.

31 Mart 2017'de öğrenci değişimi kapsamında Almanya'da bulunan Mısırlı öğrenci Shaden M., Cottbus'ta, kazadan önce hızını arttıran bir arabanın çarpması sonucu öldürüldü. Failenin kazanın ardından olay yerine dönerek kurbanı ırkçı bir şekilde aşağıladığı söyleniyor. Bunun ırkçı bir şiddet eylemi olduğunu ilk olarak ırkçılık karşıtı konularda çalışma yürüten insanlar yayınladı, polis bu yönde bir soruşturma yapmadı (bkz. Junge welt 12./13. Ağustos 2017).

2017 Temmuz ortası İtalyan makamları Akdeniz'i geçmeye çalışan sığınmacıları boğulmaktan kurtaran eylemleri tutukladı. Öte yandan AB, sahile varmadan önce bir bölgede sığınmacıların önünü askeri botlarla kesmesi ve geldikleri yere sürmesi için Libya'yla anlaşmalar imzaladı. Bilindiği üzere Libya'da AB standartları temelinde hukuk devletine uygun sığınmacı mülakatları yapılmamaktadır. AB ülkeleri sığınmacıların eşit dağılımını kabul etmediği, onların AB'ne seyahatlerini reddettiği ve İtalya ile Yunanistan kendilerini aşırı yük altında gördükleri için, bu iki devlet sığınmacıların engellenmesi ve askeri olarak karşı koyma yolunu seçiyor, bu işi de AB örgütü Frontex kapsamında Afrika ülkelerinin üstlenmesi isteniyor.

Sığınmacı yurtlarına ve "sığınmacı" ya da "göçmen" olarak görülen insanlara karşı düzenlenen ırkçı saldırılar 2016 ve 2017 yıllarında düzenli olarak rekor kırıyor (bkz. Pro Asyl 2016; 2017). Ve basın ile siyaset kanadında ırkçı terör ağlarına karşı sistematik talepler formüle edilmiyor. Ve polis ve yargı ırkçı suç olaylarını ya hiç ya da özensizce takibe alıyor (bkz. Amadeu Antonio Stiftung 2012). ■

Tüm Hindistan İlkokul Öğretmenleri Sendikası Ram Pal Singh

**Başkan, Tüm Hindistan İlkokul Öğretmenleri Sendikası
Yürütme Kurulu Üyesi, Eğitim Enternasyonal
Yürütme Kurulu Üyesi, Eğitim Enternasyonal Asya Pasifik Bölgesi
Genel Sekreter, Ulusal Eğitim Koalisyonu**

Kumar Ratan | PoliTeknik Muhabiri - Yeni Delhi

Tüm Hindistan İlkokul Öğretmenleri Federasyonu Başkanı Rampal Singh ile Söyleşi

PoliTeknik: Okuyucularımıza, Hindistan'daki Eğitim Hakkının anayasal statüsünden bahsedebilir misiniz?

Ram Pal Singh: Dakar deklarasyonunun imzacısı Hindistan, 2002 yılında anayasayı değiştirerek (Seksen Altıncı Yasa Değişikliği) ilköğretimi temel bir hak haline getirdi. Madde 21A'yı içeren 2002 tarihli yasa şu ifadeyi içeriyor:

"21A. Devlet altı ila on dört yaş arasındaki tüm çocuklara devletin yasayla belirlediği şekilde, ücretsiz ve zorunlu eğitim sağlar."

Eğitim Hakkı Yasası'nın (Nisan 2010) uygulamaya koyulması, öğretmen sendikaları da dahil çok sayıda sivil toplum örgütü ve ağının yürüttüğü sürekli kitlesel seferberlikle mümkün olmuştur. Hindistan anayasası şu anda 6 ila 14 yaş arasındaki çocuklara ücretsiz ve zorunlu eğitim sunmaktadır. Bu yasa, okul sistemi dışında kalan çocukları resmi eğitim sistemine kazandırmayı amaçlar ve dezavantajlı gruplardan gelen çocuklarla engelli çocukları dahil etmek için özel bir çaba söz konusudur.

PoliTeknik: Eğitim Hakkı Yasası 2009 Hindistan'da nasıl uygulanmaktadır?

Ram Pal Singh: Anayasal değişikliğin ve Eğitim Hakkı Yasası 2009'un uygulanması halen ağır aksak ilerlemektedir ve çocukların tamamı okula kayıtlı değildir. DISE (Okul Eğitimine İlişkin Bölgesel Bilgiler) verileri, ilköğretimdeki ilerlemenin şaibeli olduğunu ve çocukların okula kaydında içsel işleyiş bakımından yanlış giden bir şeyler olduğunu gözler önüne sermektedir. 'Çocuklar için Ücretsiz ve Zorunlu Eğitim Hakkı Yasası' bu ülkenin çocukları için halen uzak bir hayal olarak görünmektedir.

PoliTeknik: Hindistan evrensel ilköğretim hedefine ulaştı mı?

Ram Pal Singh: Hayır, evrensel ilköğretimde henüz belirli bir mesafe katedilemedi. Ulusal Eğitim Koalisyonu (NCE)

verilerine göre, Eğitim Hakkı Yasası'nın kapsadığı, yaklaşık 34,5 milyon üzerinde çocuk okula kayıtlı değildir.

PoliTeknik: Özel okullar Eğitim Hakkı Yasası'na tümüyle riayet etmediği halde, sizce neden Hindistan'da özel okullara kayıt artıyor?

Ram Pal Singh: Devlet okullarında öğretmen açığı, yetersiz yönetim ve öğretmenlerin eğitim dışı aktivitelerde görevlendirilmesi söz konusu, bu da devlet okullarının aileler açısından daha az cazip görünmesine yol açıyor. Sonuç olarak, özel okullara kayıt kademeli olarak artıyor.

PoliTeknik: Nitelikli eğitime katkıda bulunan faktörler nelerdir?

Ram Pal Singh: Kamu idaresindeki okullarda kolaylaştırıcı öğrenme ortamının sağlanması, etkili bir öğrenme sürecinin gerçekleşmesi için oldukça elzemdir. Hepiniz şu anda devlet okullarının, özellikle de ilk ve ortaokulların yetersiz altyapı, öğretmen işgücü eksikliği, elektrik bağlantısının yokluğu vb. gibi koşullardan muzdarip olduğunu biliyorsunuz. Geri kalmış bölgelerdeki okullar daha hassas gruplara olanak sağlama bakımından çok daha yetersiz. Dahası, bir eşitsizlik söz konusu. Grup ne kadar zayıfsa, eğitimi de aynı ölçüde ihmal ediliyor. Ne yazık ki mevcut sistem eşitsizlikleri gidermek yerine, zengin ailelerden gelen çocuklarla toplumun dezavantajlı gruplarından gelen çocuklar arasındaki uçurumu daha da arttırıyor. Herkes için eşit eğitim olmaksızın nitelikli eğitim olamaz.

PoliTeknik: Hindistan'da eğitimin özelleştirilmesine ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Ram Pal Singh: Dünya genelinde deneyimlenen eğitimin özelleştirilmesi, özel okullarda artış, kamusal ve özel okullara şirket iştirakindeki artış trendi Hindistan'da da bir istisna sergilemiyor. Bugün Hindistan, Pearson gibi küresel şirketler, Bridge International

Academies gibi uluslararası zincirler, Dell ve Bill and Melinda Gates Foundation gibi şirket vakıfları ile özellikle eğitim sektöründe henüz değerlendirilmemiş bir pazar oluşturan düşük gelirli ve işçi sınıfından grupları hedef almış kâr amaçlı ticari girişimleri destekleyen ve yatırım yapan uluslararası danışmanlar ve girişimci sermaye için yükselen bir pazardır.

PoliTeknik: Hindistan İlkokul Öğretmenleri Federasyonu'nun (AIPTF) eğitimin özelleştirilmesine ilişkin kaygıları nelerdir?

Ram Pal Singh: Devletin sorumluluğunda olan ilköğretim, okulları kâr amacıyla işleten özel aktörlerin eline geçmektedir. Zengin ve fakirlerin ödediği okul ücretlerine yönelik olarak birden fazla okullaşma düzeyi yaratılmasının fırsatları tekeline almış belirli bir toplumsal sınıfa yol açacağına inanıyoruz. Bu fırsat eşitliği perspektifi Hindistan'ın da imzacısı olduğu çok sayıda uluslararası anlaşma tarafından evrensel bir hak olarak görülmektedir ve yetişkinlerin, siyasi ya da ticari grupların hakları tarafından sınırlanamaz.

PoliTeknik: Hindistan'da Kamusal eğitim sisteminin güçlendirilmesi için ne öneriyorsunuz?

Ram Pal Singh: En başta, hükümet Eğitim Hakkı Yasası 2009'u sözünü ve ruhuyla uygulamalıdır. Saygın bir ücret karşılığında kalıcı öğretmen istihdam edilmelidir, böylece çocuklara yeterli eğitim sunmaya daha çok özen gösterebilirler. Hükümet, kolayca erişilebilen bir mesafede gittikçe daha fazla okul inşa etmeli ve devletin yapması gereken işleri özel gruplara devretmemelidir.

Yeni eğitim politikası Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi 4'ün taahhütleriyle uyumlu hale getirilmelidir. İlköğretimde yeterli bütçe ayrılmalıdır. Kothari Komisyonu'nun bu önerisi Hindistan Hükümeti tarafından kabul edilmiştir. ■

Prof. Dr. Jochen Oltmer | Osnabrück Üniversitesi

Çeviri: PoliTeknik

Geçmişe bir Bakış: 1989/90'dan Bu Yana Doğu Avrupa'dan Batı Avrupa'ya İşçi Göçü

Soğuk Savaş'ın bitmesi ve 1989/90 yıllarında Demir Perde'nin aralanmasıyla birlikte Doğu Avrupa'dan Batı Avrupa yönünde yeni göç hareketleri başladı. Batı Avrupa devletleri artan göçe hızla önleyici adımlarla karşılık vermiştir. Yalnızca iş piyasasındaki istikrar tehdit altında görülüyordu, daha çok yükselen yabancı düşmanlığı nedeniyle toplumsal çatışmaların artma tehlikesiyle karşı karşıya olunduğu düşünülüyordu. Bu gelişmeler temelinde geliştirilen önlemler Doğu-Batı göçünün kapsamını sınırlandırmış ve örneğin zamansal kısıtlamalarla onu istenen yöne kanalizetmiştir. Ancak bu, Doğu-Batı göçünün, 2000 yılının on yıl öncesi ve sonrasında Avrupa göç koşullarını kalıcı olarak belirlemesinin önüne geçmemiştir. Sonuçta Avrupa Birliği'nin 2004 ve 2007 yıllarında doğu yönünde genişletilmesi ve buna bağlı olarak birçok Doğu Avrupa devletinin Avrupa Birliği entegrasyon sürecine dahil edilmesi, göç koşullarının yeniden değişmesine neden olmuştur: Birliğin tüm vatandaşlarına tanınan serbest seyahat olanlığı nedeniyle, başta Doğu-Batı göçünü engellemiş ya da sınırlandırmış olan birçok engel anlamını yitirmiştir.

1. AB Doğu Genişlemesi Öncesinde İş Göçü

1989'dan itibaren gerçekleşen yeni Doğu-Batı göçünün büyük bir bölümü başta Demir Perde'nin arkasında, batıda bulunan komşulara yönelmiştir: İtalya ya da Yunanistan özellikle Güneydoğu Avrupa göçünün hedefi olmuştur, ki bu göçte bilhassa Arnavutların göçü büyük bir ağırlığa sahipti. Avusturya'ya göç daha çok Yugoslavya'dan, bir diğer ifadeyle yıkılışının akabinde oluşan devletlerden besleniyordu, Federal Almanya'da ise ağırlıklı olarak Polonyalı göçmen işçiler çalıştırılıyordu. Sınır aşırı iş göçünün kayda değer bir bölümü sarkaç hareketli ya da sezonluk göçlerdi: Birçok Doğu Avrupalı inşaat sektöründe, tarımda, otellerde ya da evlerde bakım hizmetlerinde çalışıyordu.

Doğu-Batı göçünde ilkin Polonyalı göçü baskın olmuştur. Avrupa Topluluğu'nda/Avrupa Birliği'nde kayıt altına alınan Polonyalıların dörtte üçü Almanya'da çalışıyordu. Kalıcı göçü engellemek ve alınan göçü yoğun gereksinim duyulduğu düşünülen iş alanlarına yönlendirmek için Federal Almanya 1990'lı yıllarda Doğu Avrupa ülkelerinin birçoğu ile - Bosna-Hersek ve Bulgaristan'dan Hırvatistan'a, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Sırbistan, Letonya, Makedonya, Polonya ve Romanya'dan

Slovenya ve Macaristan'a kadar - anlaşmalar yapmıştır. Bir yandan göçün hacmini iş piyasasının gereksinimi temelinde ve de öte yandan sezonluk ve kısa vadeli işlerle (genelde bir ila üç aya kadar) sınırlandırmak bu anlaşmaların ana öğelerini oluşturuyordu. Başka batı ve orta Avrupa devletleri de 1990'lı yıllarda ve 21. yüzyılın başlarında benzer ikili anlaşmalar yapmışlardır. Bu anlaşmalar çerçevesinde örneğin 2003 yılında toplam 320.000 Polonyalı işçi göçmen çalıştırılmıştır, bunların yüzde 95'i de Almanya'da bulunmuştur.

Almanya'nın iş göçünü sezonluk işçi uygulamasına giderek sınırlandırması, Batı Avrupa'da farklı hedeflerin Polonyalı göçmenler için daha cazip hale gelmesini sağladı. 1990'lı yılların ortalarından itibaren İspanya, Büyük Britanya, Belçika, Fransa, İtalya ve nihayet İrlanda'ya yönelen göç hareketlerinde artış görülmüştür. Almanya'da özellikle Polonyalı işçileri talep eden ücretli emek alanlarının 1990'lı yılların sonundan itibaren artan oranda Doğu Avrupa'nın uzak bölgelerinde işgücü aramaya koyulma nedeni, başta Polonya'daki ekonomik gelişmelerin kendisiyle bağlantılı olmuştur: Polonya göç alan bir ülkeye dönüşmüştür, aralarında yüksek nitelikli işgücünün de yer aldığı Polonyalı göçmen işçiler kazanç olanaklarının düzelmesi nedeniyle ülkelerine geri dönmüşlerdir. Zira bu gelişme de 2004'te Polonya'nın AB'ne girmesiyle beklenen Orta ve Batı Avrupa'ya Polonyalı göçünün gerçekleşmemesinin artalanını oluşturmuştur.

2. AB Doğu Genişlemesinin Sonuçları

AB'nin Doğu genişlemesi, birçok Doğu Avrupa devletinin birliğe alınması ve buna bağlı seyahat serbestisi ile, Doğu-Batı göç koşulları temelden değişmiştir.

Özellikle 2015/16 yıllarındaki sığınmacı hareketler karşısında sergilenen farklı tepkiler, AB'nin hiç de tek tip bir göç bölgesi olmadığını bir kez daha açığa çıkarmıştır. Avrupa'nın doğusunda azınlıkların (özellikle Romanların) kısmen çok sıkıntılı olan durumları ve Doğu-Batı arasında ekonomik verimlilik ve gelir noktasında varolan uçurum, Doğu-Batı göçünün AB'ndeki göç koşullarını gelecekte de belirlemesine katkı sunacaktır.

Almanya'da 2015 yılı sonuna dek diğer AB üyesi devletlerden 4 milyon vatandaş yaşıyor ve bu rakam nüfusun

%4,8'in oluşturuyordu. 2004'te AB'ne üye olan 8 Doğu Avrupa devletine ve de Malta ve Kıbrıs'a bakıldığında, 741.000 ila Federal Almanya'da çok sayıda Polonya vatandaşının yaşıyor olduğu görülür. Diğer tüm köken ülkeler bu rakama kıyasla çok daha gerilerden seyretnmektedir: Macaristan vatandaşları 178.000 ila ikinci büyük grubu oluşturmakta olup, onu 54.000 ile Çekya izlemektedir. Karşılaştırıldığında AB'ne 2007'de üye olan Romanya ve Bulgaristan'dan çok daha fazla göç alınmıştır. Onlar Federal Almanya'da 2015 yılı sonunda 680.000 göçmenin köken ülkesini teşkil etmişlerdir, nitekim Romanyalılar 453.000 nüfusla Bulgarları (227.000) açık ara geçmiştir. Bulgar ve Romanyalıların büyük bir bölümü ülkeleri AB'ne üye olduktan sonra Federal Almanya'ya göç etmiştir: AB vatandaşlarının Almanya'da ortalama ikamet süresi 2015'te 16 yılın üzerinde iken, Bulgaristan vatandaşlarında bu oran 4,8 yıl ve Romanyalılarda 4,4 yıl olmuştur.

Buna karşın en yeni AB üyesi olan Hırvatistan'dan alınan göç çok farklı olmuştur: Aslında sayıları 2013'te 25.200'den 2015'te 57.412'ye yükselerek ikiye katlanmıştır (ancak eş zamanlı olarak ülkeyi terk edenlerin sayısı da yüksektir), fakat Hırvatistan vatandaşlarının büyük bir bölümü uzun yıllardır Federal Almanya'da yaşıyor: Hırvatlar Almanya'da ortalama 24,4 yıldan bu yana ikamet ediyor - bu rakam, Yugoslavya'nın bir parçası olarak Hırvatistan'ın «konuk işçi» göçü bağlamında işçi alımı için sözleşme imzalanan ülkeler arasında yer aldığına işaret ediyor. Aşırı dalgalanma da dikkate alınmalıdır: Doğu Avrupa'nın AB'ne katılan devletlerinden alınan göç genelde Almanya'da sürekli ikamete odaklıdır, bu nedenle de gelen ve giden göçmenlerin oranı örtüşmektedir: Öyle ki, 2015'te gelen Romanyalı göçmenlerin sayısı 213.000'ken, gidenlerin sayısı 127.000 olmuştur, 84.000 Bulgar gelmiş ve 46.000 ayrılmıştır.

Aşırı dalgalanmanın nedeni nitekim Almanya'nın yüksek okul ve bilim alanında sahip olduğu mevkiinin çekici olmasıyla ilgilidir: Bulgar ve Romanyalı göçmenler arasında örneğin Almanya'daki ikametlerini eğitimleri için değerlendiren çok sayıda öğrenci ve genç kuşak bilimsani bulunmaktadır. Köln'de bulunan Alman Ekonomi Enstitüsü'nün verilerine göre 2001-2011 yılları arasında AB ülkelerinden gelen 25 ila 65 yaş arası göçmenlerin %29'u yüksek okul mezunuydu, bu oran Romanyalılar ve Bul-

garlar arasında %25'tir, Alman nüfusunda oran %19 ila çok daha düşüktür. Bu veriler baz alındığında olağanüstü yüksek bir işsizlik oranı görmek mümkün değil: Federal Almanya'da toplam işsizlik Ağustos 2014'te %7,8'e yükselmişti, Romanyalılar ve Bulgarlar da da %9,2'ye, ancak nicel ağırlığı olan Romanyalıların işsizlik oranı %6,5 ile federal ölçeğin ve tüm diğer göçmen oranlarının (%15,1) altında seyretnmiştir. Göçmenler mekânsal hareketleriyle yeni fırsatlar yaratmaya çabalar, bu özellikle iş ve eğitim fırsatlarını içinde barındırır. Bu açıdan federal eyaletler arasında çekicilikleri bakımından fark görmek mümkün: Özellikle en güçlü ekonomiye sahip Baviera ve Baden-Württemberg eyaletleri yeni göçmenler için başlıca hedefleri oluşturuyor.

Medyatik ve siyasi tartışmalar göçün küçük bir bölümüne odaklanıyor. Özellikle 2012-2014 yılları arasında Romanya ve Bulgaristan'dan gelen «yoksul göçü» yoğun olarak ve kısmen sosyal güvenlik sistemlerinden yararlanma amaçlı göç adı altında tartışılmıştır. Bu noktada özellikle de ağır yük altında olduğu izlenimi veren belediyelere odaklanılmıştır. Gerçekte göçmenlerin eyaletlere göre eşitsiz dağıtılmasının yanı sıra, büyük şehirlerde bir yoğunlaşma saptanabilmiştir: 2014'te Münih'te 23.000 Romanya ve Bulgaristan vatandaşı yaşıyordu. Bu kenti 14.000 ila Frankfurt, 12.000 ila Berlin ve de 11.000 ila Duisburg takip etmiştir. Bu bağlamda değişik belediyelerde Romanyalı ve Bulgar göçmen nüfus için farklı sosyal bileşimler olduğu görülmüştür: Öyle ki, Bulgar ve Romanyalıların Duisburg'daki işsizlik oranı %33, Dortmund'da %26'dır, bu rakamlar, yukarıda Federal Almanya ortalamasında oldukça düşük olduğu belirtilen işsizlik oranları dikkate alındığında, diğer belediyelerde çok daha düşüktür. Bu nedenle de belediye harcamaları büyük farklılık gösteriyor. Dolayısıyla Bulgaristan ve Romanya'dan alınan göç belediyelere kesinlikle bir bütün olarak yük teşkil etmiyor, bu durum daha çok mali olanakları kısıtlı, bu göçten kaynaklı ve belediyenin üstlendiği yükün yoğunlaştığı az sayıda kenti etkiliyor.

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Michael Klundt | Magdeburg-Stendal Yüksekokulu

Eğitimden Uzak Olmaktan Eğitimsizliğe

“Kötü eğitilmişleri seviyorum”

(Donald Trump, 24.2.2016 tarihli n-tv yayınından alıntı)

Biri yaşadığı kenti ve eyaleti “Batı’nın İslamlaştırılmasına” karşı korumak istiyor, ne var ki bu kentte İslam inancına bağlı insanların oranı yüzde iki dahi değil. Bir diğeri Hristiyan Batı’yı korumak için oldukça büyük ebatlı, siyah-kırmızı-sarı renkli bir haçla ortalıkta dolaşmak istiyor. Her ikisi yabancılardan, Müslümanlardan ve Doğu denilen şeyin tamamından nefret ediyor. Ama onlar (insana yakınlık için) Noel şarkıları söylemekte ve (Doğu’dan gelen) üç kutsal kralı nefretlerini yaymak için kullanmakta ısrar ediyor.

Soru: Sözü edilen birinci kişiye istatistik bilgi verilerek, onun eğitimden uzak olma durumundan çıkmasına yardımcı olunabilir mi? İkinci bireye, çarşıya gerilenin Alman ulusuna mensup olmadığına ve Hristiyan dininin dünya ölçekli bir din olma özelliği taşıdığına ilişkin ipuçları vererek, onu, eğitimden uzak olmasına dayanan kutsal değerlere hakaretinden alıkoymak bir işe yarar mı? Ancak her ikisi de sığınmacıların Almanya’yı “ezip geçeceği” ve “yok edeceğinden” söz eden filozof Peter Sloterdijk’ten panik yapma konusunda geri kalmıyor (bkz. Cicero 2/2016). Hepsinin ortak yönü, ampirik boyutlar ve olgularla inanmaktan vazgeçirilemedikleri çöküş beklentisi takıntısıdır. Bu, Sloterdijk’in, zenginlere tam anlamıyla “iç savaşı” dayattığını söylediği Almanya’nın ilerici vergi sistemini betimlerken de geçerliydi (bkz. 13.6.2009 tarihli Frankfurter Allgemeine Zeitung gazetesi).

Göründüğü kadarıyla Batı’nın kıyamet tellalları yalnızca çöküşler görebiliyor, çünkü bu çöküşleri görmek istiyorlar, çünkü onlara ihtiyaçları var. Bu işi yaparken rahatsız edilmek istemiyorlar; özellikle de argümanlar ya da istatistiklerle. İstatistikler mantıksızlıklarına sekte vuruyor. Mantık (dünyanın) çöküşünü ilan eden peygamberlerin kimliğini tehdit ediyor. Korku senaryosu dünyaya yönelimde güven telkin etmektedir. Her gün binlerce kez uydurulmuş “haberler” ve asosyal ağlar üzerinden yayılan, sözde Halberstadt, Leipzig, Neu-Isenburg’da vs. sığınmacıların süpermarketlerde hırsızlık yaptıklarına ilişkin söylentiler, bu korku senaryolarına uyuyor. Ancak bu haberlerin gerçeği yansıtmadığını açığa çıkarmak genelde yayılan nefret haberlerinin önünü almıyor, aksine onları çoğaltıyor, çünkü ırkçı yönelimli insanlar “yalancı medyayı”, polisi, yargıyı, belediye başkanını

vb., olayları bilerek örtbas etmekle suçluyor. Filozof Sloterdijk’in sığınmacılardan kaynaklanan Almanya’nın “iç savaşı” ve “çöküşüne” ilişkin oturduğu fildişi kulesinde ürettiği hayalde olduğu gibi, sokağa çıkan, zihinsel düzeyleri düşük Pegidacılar’ın da bir düşman imgesine ihtiyacı var. David Bebnowski’nin yazmış olduğu gibi, bu noktada “sınıfsız ve milliyetçi bir ‘onlara karşı biz’ denkleminin cazibesi” etkili olmaktadır. Bu şe-

ta, İzlanda ve Kıbrıs ise DDfE’nin Avrupa haritasında yer almıyor bile (bkz. 11.2.2015 tarihli Süddeutsche Zeitung gazetesi).

Bavyera Başbakanı Horst Seehofer, kendisi her ne kadar Ingolstadt’lı olsa da, Don Nehri’nin Deggendorf’tan Ingolstadt yönünde değil, tersi yönde aktığını bilmiyorsa, o zaman biz eğitimden uzak olmak konusunda ne biliyoruz

“Afganistan’ı” bir komşu ülke olarak adlandırır ve “Kuzey Koreli müttefiklerimizin yanında olmak zorundayız” istemini dile getirirse (bkz. agy.), o zaman önemli ölçüde kaygı duymak lazım.

Birşeyi bilmemek aslında sorun değil; birşeyler öğrenmek istememek asıl sorunu oluşturuyor.

Eğitimden uzak olmanın ve sosyal zayıflığın toplumsal açıdan gerekli biçimleri mi?

Öyleyse eğitimden uzak olunması, eksik eğitim, yarım eğitim ya da eğitimsizlik, eleştirel olarak mercek altına alınması gereken belirli bir olay için kullanılan görelî kavramlardır. Burada belirleyici olan daima söz alan kişinin ve onun değerlendirmesinin bakış açısı ve konumudur. Bu bağlamda Viyana’lı Filozof Konrad Liessmann daha çok Avrupa eğitim ve yüksekokul sistemlerini kastederek, yaygın, örgütlü “eğitimsizlikten” söz etmektedir. Liessmann’a göre bilgi, tutum, kültür, mutluluk neredeyse hiç aktarılmıyor, ama buna karşın (resmi olmayan) öğretim/öğrenim planında daha çok terbiye, uyumlandırma ve tüketimcilik yer alıyor. “Günümüzde eğitim adı altında yürüyen, eğitim muhabirlerince propagandası yapılan, eğitim uzmanlarınca ilan edilen, eğitim politikacılarının kabul ettirdiği, okul ve üniversitelerin talibi olduğu şey, onun tersi ve karikatürüdür, gece yarısı değil, aksine en iyi ders saatlerinde kol gezen boş bir söz, bir kuruntu, devasa bir konuşma balonu, bir hayalettir: Korku saati!” (Liessmann 2014, S. 10). Liessmann dikkatini bu “eğitimsizlik uygulamasına, onun yansıma biçimleri ve eğilimlerine, ideolojisine ve karartmalarına, sözcüleri ve propagandistlerine, taşkınlık ve absürtlüklerine” yoğunlaştırıyor (bkz. agy., S. 10 ve akabindekiler). Henüz birkaç yıl önce “Eğitimsizliğin Teorisi. Bilgi Toplumu’nun Yanılgıları” (2008) başlığı altında çıkan kitabında, Liessmann, kendi kendini eğitimin fışkırmaları olarak niteleyen şeyleri eğitimsizliğin ifade biçimleri olarak karakterize etmiştir. “Eğitimin bir zamanlar neyi amaçladığı – her ne kadar bu amaç kuşkuyla olsa da – ölçü olarak alındığında, – PISA testlerinden Avrupa’nın araştırma mimarisine, doğa bilimleri araştırmalarının heyecan verici olaylarından kültür bilimlerinin modalarına, sörf yapan bilgi işçisinden jetle seyahat eden bilgi menajerlerine ka-

AMA SOSYAL AÇIDAN DEZAVANTAJLI KONUMDAKİLERİN GENELDE EĞİTİM VE SAĞLIK ALANLARINDA DA ENGELLENDİKLERİ, EĞİTİM SOSYOLOJİSİ AÇISINDAN BÜYÜK BİR SÜRPRİZ DEĞİLDİR. .

kilde gerçekten varolan toplumsal bölücülük süreçleri gerici olarak algılanmakta, yorumlanmakta ve yanıtlanmaktadır. “Çoğunluğun sosyal düşüş tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu hissettirdiği bir kapitalizmde, orta kesim içerisinde de, yaşadığı aşağılanmayı diğerlerine karşı duyulan öfke biçiminde kanallı etmeye meyilli sayıca artan bir çevre var (bkz. 21.3.2016 tarihli Neues Deutschland gazetesi), Aşırı sağ konusunda araştırmalar yapan Wilhelm Heitmeyer bu çevreyi “ham yurttaşlık” kategorisi altında toplamaya çalışmıştır (bkz. 28.10.2016 tarihli Frankfurter Rundschau gazetesi). Ama sosyal açıdan dezavantajlı konumdakilerin genelinde eğitim ve sağlık alanlarında da engellendikleri, eğitim sosyolojisi açısından büyük bir sürpriz değildir. Peki Kathrin Oertel’in PEGIDA şubesi “Avrupa için Doğrudan Demokrasi” (DDfE) oluşumu, Schleswig-Holstein eyaletini ve de Ku-

ki? Ya Mecklenburg-Vorpommern Eyaleti Golf Kulübü internet sitesinde Hiddensee Adası’nı denize batırdığında ya da CNN televizyon kanalı Hong Kong’u Brezilya’da Porto Alegre’nin bitişiğine yerleştirdiğinde ne yapılabilir (bkz. agy.)?

Britney Spears’ın Japonya’nın Afrika’da olduğunu tahmin etmesi, Amerikalı şarkıcı Kellie Pickler’in Avrupa’nın bir ülke olduğunu düşünmesi, Amerikalı şarkıcı Christina Aguilera’nın “Cannes Film Festivali’nin gelecek yıl nerede yapılacağını” sorması ya da Amerikalı şarkıcı Taylor Momsen’in Glasgow’da İskoçyalı izleyicilerine, orasının “İngiltere’nin en iyi yeri” olduğunu haykırması, ABD eğitim sisteminin özel bir kalitesi olduğunu pek de belgelememektedir. Ancak biri bizden ABD’nin 50 federal eyaletinin haritadaki yerini göstermemi-

ÖYLEYSE EĞİTİMDEN UZAK OLUNMASI, EKSİK EĞİTİM, YARIM EĞİTİM YA DA EĞİTİMSİZLİK, ELEŞTİREL OLARAK MERCEK ALTINA ALINMASI GEREKEN BELİRLİ BİR OLAY İÇİN KULLANILAN GÖRELİ KAVRAMLARDIR.

zey Denizi ile Baltık Denizi’ndeki tüm adaları Almanya sınırları dışında tutan, ama ayrıca Avrupa’nın Atlantik’teki tüm adalardan, Sardinya, Sicilya, Balearlar, Arnavutluk, Karadağ (Montenegro), Makedonya ve Yunanistan’dan vazgeçmek zorunda bırakan Avrupa haritaları tanıttıklarında biz ne yapabiliriz? Bu haritalarda Lichtenstein Avusturya’nın bir parçasıdır, Kosova Sırbistan’ın, Mal-

zi istese, birileri yalpalamaya başlayabilir. Ama ABD Devlet Başkanı adayı Obama 2008’de eyalet sayısının 58 olduğunu, Norveç veliahtı Norveç ve Portekiz’in Akdeniz’in sıcak sahillerinde bulunduğunu söylerse, eğer George W. Bush Afrika’nın tek bir ülke olduğunu düşünürse, Nicolas Sarkozy Alsas’ta Almanya’da olduğunu iddia ederse ve Amerikalı siyasetçi Sarah Palin

dar – bilginin konfigürasyonları günümüzde eğitimsizliğin yansıma biçimleri olarak kendini gösterir” (Liessmann 20008, S.8 ve akabindekiler).

Frankfurtlu Sosyolog Theodor W. Adorno ise 1959'da, eğitimin “sosyalist yarım eğitime” dönüşümünde, “her yeri saran yabancılaşmış ruhu” ifade eden bir “eğitim krizinin varlığına” birtakım şeylerin işaret ettiğinden bahsetmiştir (Adorno 1984, S. 168). Adorno'ya göre, sosyolojik perspektiften bakıldığında, insanlar için hümanist bir eğitimin talep ve amacının, iş dünyası, kültür sanayisi ve emtia toplumu aracılığıyla ilham gibi zorunlu önkoşullardan mahrum bıraktığından, ancak bir “yarım eğitim” düzeyine gerileyebileceği açık-

tır. “Yarım eğitim ikliminde, ürün tarzında nesneleştirilen maddi içeriklerin ömrü, eğitimin içerdiği gerçeklerin ve canlı öznelere olan canlı ilişkisinin zararına, daha uzundur” (Adorno 1984, S. 176). Adorno'ya göre, bölümlenmiş, birbiriyle bağlantılı olmayan ve lokmacıklar halinde, nesneleştirilmiş eğitim tüketimi dünyayı anlamaya pek de yardımcı olmaz, aksine onu daha çok engeller ve bu nedenle de adeta batıl inanca meyillidir. Onun için “yarım kavranmış ve yarım deneyimlenmiş olan şeyler (...) eğitimin ön aşaması değil, aksine onun baş düşmanıdır (bkz. agy., S. 184). Adorno'ya göre bilincin bu tarz nesneleştirilmesi nedeniyle “yarım eğitim öfkeli ve kötüdür; herşey hakkında bilgi sahibi olma durumu daima daha iyi

bilmek istemektir aynı zamanda” (bkz. agy., S. 188), ki bu daha iyi bilmek istemek önyargıya kadar uzanır – ancak gerçek eğitime çıkmaz.

Adorno için bu açıdan toplumsal düzenin ve eğitim sisteminin kendilerinin, yapısal nedenlerle gerçek eğitim süreçlerini ne derece engelle(yebil)diği ve sözcüğün tam anlamıyla mantıksızlığı körükle(yebil)diği sorusunu yöneltmek mümkün. Böylece salt damgalamaktan yapı analizine geçiş değil, damgalama ideolojilerinin yapı analizinden hareketle açıklanması zorunlu hale geliyor. Bunun anlamı, “sosyal açıdan zayıf” ve “eğitimden uzak” siyasi-ekonomik toplum yapılarının ve bu yapıların ortaya çıkardığı elitlerin analiz ve eleştirisin-

den hareketle birçok şey daha iyi kavranabilir ve açıklanabilir.

Eğitim, öğrenim ve bilim bireylerin kurtuluşuna katkı sunmalı; bundan, şu ana kadar karşılaştığımız yanılgılardan ve aldatılmalardan kurtulmak da anlaşılmalıdır. Böylece eğitim, öğrenim ve bilim sözcüğün tam anlamıyla kesintisiz bir aldatılmalardan arınma çalışmasıdır – ve dolayısıyla her zaman için hoş bir uğraşı değildir, hatta o bir tür hayal kırıklığıdır (güneşin doğup batmaması, aksine dünyanın güneş karşısında farklı dönmesi, büyük bir hayal kırıklığı olabilir – örneğin romantik insanlar için).

Eğitim Haklarının Genişletilmesi 2018 Projesi

Değerli Okurlarımız,

PoliTeknik Gazetesi, Jena Üniversitesi Kültür ve Eğitim Enstitüsü ve Wuppertal Üniversitesi Çocuklar Toplulukları Araştırma Merkezi tarafından hayata geçirilen uluslararası "Eğitim Haklarının Genişletilmesi - 2018" Projesi için hazırlanan internet sayfası, www.politeknik.de sitesi bünyesinde yayına girmiştir.

Erişim adresi: <http://politeknik.de/proje/>

E-Posta Adresi: info@politeknik.de

Türkçe, Almanca ve İngilizce olarak hazırlanan sayfanın İspanyolca ve Portekizcede de yayına girmesi için çalışmalar devam ediyor.

Şu ana kadar projeye katılmayı kabul eden kuruluşlar ve gruplar şu ülkelerde altyapı çalışmasına başlamışlardır: **Almanya, Hindistan, Brezilya, İtalya, Gana ve İspanya**

Proje Amacı

"Eğitim Haklarının Genişletilmesi – 2018" Projesi, proje kurulu tarafından, bir insan hakkı olarak eğitim hakkının genişletilmesi için dünya genelinde uğraş veren farklı toplumsal aktörlerin konuya ilişkin ortak paydalarını birlikte geliştirmeleri amacıyla bir konsey niteliğinde tasarlanmıştır. Proje kapsamında bu ortak paydalar "Eğitim Hakkının Genişletilmesi için Bildirge" başlığı altında yayınlanacak ve söz konusu bildirge oylamaya sunulmak üzere BM Genel Kurulu'nun ilgisine sunulacaktır. Hedef İHEB'nin 26. maddesinin ilerici tarzda genişletilmesi anlamında değiştirilmesi, bir diğer ifadeyle söz konusu maddeye eklemeler yapılmasıdır.

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Patrizia Tolle ve Daniela Richter | Frankfurt Yüksekokulu

Ticarileştirme Zamanlarında Yatılı Yaşlı Bakımı: Olağanüstü bir Hal mi?

Bakım yurtlarının sayısı son yıllarda oldukça artmıştır ve toplamda ev ortamında yapılan bakımdan yatılı bakıma doğru bir eğilim olduğunu söylemek mümkün.
(Auth 2017, 314)

Alman Sosyal Kanunu'nun §§ 114 ff SGB XI maddesi gereğince 2011 yılından bu yana, sağlık sigortalarının tıbbi hizmetleri tarafından ya da özel sağlık sigortalarının denetleme hizmetlerince yatılı bakım kuruluşlarındaki bakım kalitesi yılda en az bir kez incelenmektedir. Bu incelemelerde sıklıkla iyi ila çok iyi arasında sonuç alınmaktadır (tescilli bir dernek olan Sağlık Sigortaları Birliği Çatı Örgütü'nün Tıbbi Hizmetler birimi 2014). Örneğin "bakımda hasta yağından kaynaklanan yaraların önlenmesi" ya da "bakımda ağızdan beslenmenin güvence altına alınması ve desteklenmesi için beslenme yönetimi" (§ 113a SGB XI) söz konusunda uzmanlarca belirlenen ulusal standartların uygulanmasına görüldüğü kadarıyla riayet ediliyor ve dolayısıyla kaliteli bakım için geçerli güncel ölçülere uyuluyor. Buna rağmen Bakım Kalite Merkezi (ZQP) (2017, 6) Almanya'da yatılı bakım kuruluşları için bir temsili araştırmaya dayanarak, araştırmaya katılan bakım hizmetlerinin, bir diğer ifadeyle kalite yönetimi yetkililerinin yarısından fazlasının, bakımda karşılaşılan anlaşmazlık, saldırganlık ve şiddet durumlarının, bakım kuruluşlarını aşılması gereken çok özel sorunlara yüz yüze bıraktığını belirttiklerini rapor etmiştir. Araştırmaya göre sözlü saldırganlık en sık rastlandığı belirtilen doğrudan şiddet biçimidir, bunu ihmal ve de fiziki şiddet izliyor (ZQP 2017, 7). Bakım Kalite Merkezi (ZQP 2017, 7), yatılı bakım alanında şiddet uygulama sıklığının yapılan araştırma çerçevesinde azımsandığından hareket ediyor. Bakım alanında şiddet uygulamasından söz edildiğinde, doğrudan fiziki şiddetin yanı sıra ayrıca yetersiz beslenme riski, hareket özgürlüğünü kısıtlayan önlemler, sosyal izolasyon ve aşağılama süreçleri de kastedilmektedir (Görgen 2015, 12). ZQP'nin 14.06.2017 tarihli bir basın açıklamasında, Suhr, şiddet önleyici çalışmaların iyi bir bakım için esas oluşturduğunu, ancak bu çalışmaların ne bakım kalitesi değerlendirmelerinde ne de tanımlamalarında yeterince önemsenmediğini belirtmektedir (<https://www.zqp.de/gewalt-im-pflegeheim-ist-ein-relevantes-problem/>, 12.09.2017).

Bakım alanında yaşanan ticarileştirme süreçlerinin yarattığı etki göz önünde bulundurulduğunda, şiddet önleme çalışmalarının güçlendirilmesi amacıyla yapılacak kalite kontrolünün sınav kriterleri nasıl revize edilebilir?

Bir tahminde bulunabilmek için, uygulanan doğrudan şiddetin yanı sıra yapısal ve kültürel şiddet de göz önünde bulundurulmalıdır, çünkü onlar belirli kişilerden bağımsız vardır (Galtung 1998, 1 ve akabindekiler). Yatılı bakım kuruluşlarında aşağılamanın faklı türlerini gözlemlemek mümkün (Trescher

2014, 36). Buna dahil olan birşey de, örneğin insanların genelde sahip oldukları eksiklere göre kategorize edilmesini ve kategorilere göre belirlenen bakım ortamlarına, örneğin "demans ünitesine" (Demans: Bunama) ayrılmasını ifade eden nesnelleştirme (Trescher 2014, 38 ve akabindekiler). Ayırma, şiddetin görünmeyen biçimlerini yansıtır. Bu durumun, yeni kalite kontrol yönetmeliklerinin devreye sokulması noktasında aynı ölçüde geçerli olduğu tahmin

ması ve de izolasyona neden olan koşullardır (Jantzen 2007). İzolasyonun, psikik yeniden üretiminin ve yetersiz diyalogun özdeşlik oluşumu açısından taşıdığı fevkalade önem yeterince betimlenmiştir (örneğin Jantzen 2003, 2007). Diyaloğa dayalı karşılaşmada deneyim kazanmak ve başka insanlarla bu deneyimleri paylaşmak ya da kendi geçmiş yaşam dünyasında sergilenen davranış ve faaliyet biçimleriyle onları ilişkilendirmek için varolan olanak ortamı, ya-

VERİMLİLİĞE ODAKLANMAK VE KURULUŞLARIN ÖZELLEŞTİRİLMESİ, ONLARIN ÖNCELİKLE MALİYETİ DÜŞÜRME VE KÂRI ARTTIRMA İLKESİNE GÖRE YÖNETİLMESİNİ BERABERİNDE GETİRMEKTEDİR

edilebilir, çünkü onlar sonuçta mevcut olanın ve doğal görünenin mantığı kapsamında kaleme alınmaktadır. ZQP araştırmasında (2017, 6) belirtilen, yatılı kuruluşlarda uygulanan şiddete ilişkin bakıcıların kendisi tarafından dile getirilen özel sorunlara karşı koymaya yarayacak, şiddet uygulamalarını doğuran çerçeve koşullara söz konusu yönetmeliklerde gerçek anlamda doku- nulumuyor. Bakım sigortasının yürürlüğe girmesiyle birlikte, bakım alanında yoğun bir vücut teması ve faaliyet odaklı bakıma muhtaçlık tasarısı yerleşti (Auth 2017, 311). Bu gelişme, Expertens- tandarts yayınında yer alan "beslenme yönetimi" tanımında ayrıca açığa çıkmaktadır. Bu tanım, burada, hangi tarzda olursa olsun, beslenmek ya da yemek yemek için yardıma gereksinim duyan, bakımsal rehberlik ve destek alan bir insanı mutlaka hemen kapsamak zorunda değildir.

Demans durumu çok ilerlemiş bir insana, uzmanlaşmış kuruluşlarda, yani demans ünitesinde ya da demans yerleşimlerinde en iyi şekilde bakıldığı görüşü, günlük söylemde çok doğalmış gibi görünen kültürel şiddet kapsamına girmektedir. Dolayısıyla bakıma muhtaç, demanslı bir insana yürüyüşe çıkılan bir semtte pek sık rastlanmaması anlaşılabilir. Ancak bu durum, BM Engelli Hakları Sözleşmesi'ne göre demanslı insanlar içinde günlük yaşam beraberliği ve akışının parçası olmalıdır (Jantzen et al. 158). Dolayısıyla bakıcılar sözde uzmanlaşmış ve toplumsal meşruiyeti olduğu düşünülen bir ortamda çalışmaktadırlar, bu ortamı karakterize eden şey, yatılı ünitelerde kalan her bir kişiye rehberlik etmek için zamanın çok kısıtlı ol-

tılı bakım koşullarında şu anda oldukça daralmıştır. Günümüzde günlük yurt yaşamı özellikle demanslı insanlar ve de bakıcılar için, insanların yaşam ve bakım durumunu iyileştirmede uygun bir yapı değildir (Jantzen et al. 2012, 164).

Bugün yatılı ünitelerde çalışan bakıcıların büyük bir kısmı tam gün çalışmayan ve/ya da iş yoğunluğu yüksek geçici iş koşullarında bulunan kişilerdir (Auth 2017, 336 ve akabindekiler). Standartlara göre bakım, bedensel düzleme istinat ve bununla el ele yürüyen, ancak düzenlenen turlarla kendisine yakınlık sağlanabilen, bir şey olarak bakıma muhtaç insanı nesnelleştirme riski (Jantzen 2003, 18), tüm bunlar hüküm süren koşulları kabullenmeyi sağlamayan olanaqlardır. Bu şekilde kabul edilemez yaşam ve iş durumunu kontrol etme olanağı bulunduğu aşındığı tahmin edilebilir, bu durum sonuçta kişinin bireyselliğini görünmez kılar.

Bakıcılar tam da bu durumu anlatıyor, çünkü onlara göre herşeyden önce çerçeve koşulların değiştirilmesi gerekiyor. Bakıcı personel sayısını arttırmak da dahil (ZQP 2017, 10). Alan yazınında, bakım kuruluşlarında şiddeti önlemek için yararlı olduğuna yer verilen şiddet ya da gerilimi azaltma konularında mesleki eğitim ya da alıştırma yapılmaması ise bakıcılar tarafından öncelikler listesinde ilk sırada bulunmuyor (ZQP 2017, 11). Yazıda şu ana kadar anlatılanlardan, ankete katılan bakıcıların tahmininin semptom düzleminden çok, nedenleri ele aldığı ortaya çıkıyor, ki bu tahminden geriye muhtemelen kalite yönetmeliğinin revize

edilmesi kalıyor: Önce bakım işlerinin, bakım sigortasının yürürlüğe girmesi örneğinde olduğu gibi, "maliyet düşürmenin nesnesi" haline gelmeyeceği olanak ortamları yaratılmalıdır (Auth 2017, 314). Verimliliğe odaklanmak ve kuruluşların özelleştirilmesi, onların öncelikle maliyeti düşürme ve kârı artırma ilkesine göre yönetilmesini beraberinde getiriyor, bu da, bakım için gerekli temel gereksinimlerde yetersizlikler doğmasına yol açmaktadır ve bakımın psiko-sosyal boyutunun önemini yitirmesine neden olmuştur (Auth 2017, 338). Bu durum gerek yatılı kuruluşlarda yaşayanlar gerekse de çalışanlar için kabul edilemez koşullar doğurmuştur. Bakıma muhtaç insanların isteklerine uygun, kamu tarafından finanse edilen bir bakım, yatılı kuruluşlar için değiştirilmiş ekonomik yönergeler ve kişinin sosyo-ekonomik durumundan bağımsız olarak bakıma dayalı tedarik arzlarına evrensel bir erişim, tüm bunlar yeni perspektifler sunar (Auth 2017, 454; Klie 2014, 110). Bu şekilde yurtlardaki olağanüstü halin aşılması amacına ve toplumun alışılmış yaşamına mümkün olan bireysel tarzda katılma fırsatını içeren, tanıdıkları sosyal çevrede kalmalarını bakıma muhtaç insanlara olanaklı kılmak hedefine yaklaşılabilir.

Kaynak

Auth, D. (2017): Pflegearbeit in Zeiten der Ökonomisierung. Wandel von Care-Regimen in Großbritannien, Schweden und Deutschland. Westfälisches Dampfboot

Galtung, J. (1998): Frieden mit friedlichen Mitteln. Friede und Konflikt, Entwicklung und Kultur. Leske und Budrich
Görgen, T. (2015): Wo Gewalt in der Pflege vorkommt. In: Zentrum für Qualität in der Pflege (Hrsg.), Gewaltprävention in der Pflege, 12-15, Berlin. URL: http://www.pflege-gewalt.de/uploads/pdfs/B_TR_Gewalt_11web_vf.pdf (06.09.2017)
Jantzen, W.; Meyerholz, M.; Tolle, P. (2012): Demenz: Vielfalt in der Differenz oder Verdammung zur Pseudokollektivität? Behindertenpädagogik, 51, 2, 157-166

Jantzen, W. (2007): Allgemeine Behindertenpädagogik Bd. I und II. Lehmanns media

Jantzen, W. (2003): Gewalt ist der verborgene Kern von geistiger Behinderung. vds-Fachverband für Behindertenpädagogik, LV Bremen, Mitteilungen 27, 1, 18-45

Klie, T. (2014): Wen kümmern die Alten? Auf dem Weg in eine sorgende Gesellschaft. Pattloch Verlag.
Medizinischer Dienst des Spitzenverbandes Bund der Krankenkassen e.V. (MDS) 2014: 4. Pflege-Qualitätsbericht des MDS nach § 114a Abs. 6 SGB XI. Qualität in der ambulanten und stationären Pflege. Köln: asmtuch druck + crossmedia gmbh & co. kg
Trescher, H. (2014): Demenz als Hospitalisierungseffekt? Demenz als sonderpädagogische Herausforderung! Behindertenpädagogik, 53, 30-46
Zentrum für Qualität in der Pflege (2017): ZQP- Befragung „Gewalt in der stationären Langzeitpflege“. Berlin: Zentrum für Qualität in der Pflege. URL: https://www.zqp.de/wp-content/uploads/2017_06_13_AnalyseGewaltStationaerePflege_vf.pdf (20.7.2017)
Zentrum für Qualität in der Pflege (2017): Gewalt im Pflegeheim ist ein relevantes Problem. URL: <https://www.zqp.de/gewalt-im-pflegeheim-ist-ein-relevantes-problem/> (12.09.2017)

Prof. Dr. Wolfgang Kaschuba | Berlin Humboldt Üniversitesi

Çeviri: PoliTeknik

“Sığınılacak Şehirler mi?” Açık Kentsel Topluluklar İçin!

Açık toplumların düşmanı kim sorusu sorulduğunda muhtemelen birçok kişi ani bir tepki vererek şunu söyleyecektir: IŞİD – dünya genelinde düşünsel özgürlük yoksunluğu ve fiziki terörün maddeleşmiş hali! Şimdi artık başka bir adı anmaya hazır insanların sayısı da daha az değildir: Donald Trump! Çünkü ABD’nde başkanlığın Number One’i, giderek demokrasi düşmanları listesinin de Number One’i olarak ifşa oluyor. ABD’nin herşeyden önce büyük kentlerinde oluşan çoğulcu bir toplumun düşünce ve yaşam tarzı dikkate alındığında o bir numaralı tehdit unsurudur. Dolayısıyla günümüzde bu şehirlerin birçoğunun proaktif olarak, Trumpçı ırkçılık ve şantaj girişimlerine birlikte karşı koyabilmek ve göçmen ve sığınmacılara kendilerini açık birer bölge olarak sunabilmek için, kendini “sığınılacak şehirler” biçiminde adlandırmaları olgusu artık bizi sarmalıdır, çünkü konu sadece tekil şehirler ve Amerika’daki yokluk ve elverişsiz koşullar değildir.

Milenyumun ardından şehirlerimiz daha yoğun bir şekilde küresel bir “yaşam stilleri alanına” dönüştürülmüştür. Onlar, kent insanları olarak bizim şimdi kendi siyasi, sosyal ve kültürel deneylerimizi gerçekleştirdiğimiz sosyal ve kültürel bir laboratuvar haline getirilmiştir. Çünkü yaşam stili günümüzde statü, tüketim ve boş zamandan fazlasını ifade eder. O daha çok dış görünüşümüzü, içimizdeki tutumu ve de kişisel yaşam tasarımlarımızı şekillendirmeye yönelik hızla artan bireysel olanak ve özgürlükleri kapsamaktadır. Ve o böylece - en azından büyük toplumsal gruplar için - “özdeşlikçi” bir niteliğe ulaşmıştır (yazar “identitär”, yani özdeşlikçi sözcüğü ile sağcı Identitäre hareketine bir gönderme yapmaktadır; redaksyonun notu). Nasıl giyiniyorum ve hangi müziği dinliyorum, ne yiyorum ve nasıl bir evde yaşıyorum, neye inanıyorum ve “faşobook”ta ne yazıyorum. Tüm bunlar beni ben yapan, başkalarından ayıran ve aynı zamanda başkalarıyla da birleştiren şeylerdir.

Burada kentsel kültürler bize artık salt yerli ya da ulusal bir öncü kültüre veya temel ilkelere dayalı bir toplum olmadığımızı, aksine çoktan “yaşam stillerine dayalı bir toplum” olduğumuzu somut bir şekilde göstermektedir. Ve durumlar iyi giderse, o zaman bu yaşam stillerinin çeşitliliği içerisinde sabit ortak değerler yazılmış olacaktır: Sorumluluk, saygı, dayanışma, hoşgörü. Bu noktada kentsel gelenek ve günümüz zamanlarında derin bir çoğulcu toplum deneyimi çoktan maddileşmiştir: Sosyal çeşitliliğin ve kültürel çokanlamlılığın kabul edilmesi; farklı görüş ve çelişiklere saygı duyulması; toplumsal alanlara engelsiz erişim ve sosyal uygulama-

lara etkin katılım; kısaca özünde toplumsal çevre karşısında “empati” ve “katılım” içeren temel bir tutum.

Eğer bu kentsel deney iyi sonuçlanmazsa, o zaman kendi yaşam stillerimiz de köktencilğe meyilli olacaktır. Ve o an değerler ve görüşler, sosyal çevre aidiyeti ve yaşam stilleri, üzerinde uzlaşmaya varılamaz birer inanç sorunsalına dönüşür. O zaman şu geçerli olur: “Be-

larda şu an sosyal ayrıştırma ve kültürel yalıtım politikası izleyen yeni sosyal kamplar ve siyasi cepheler de oluşmaya başlıyor. Öyle ki bu arada bir taraftan sağcı “alt kültürlerin” belirgin bir genişlemesi ve yoğunlaşması gerçekleşiyor. Bu “alt kültürler” geçen on yıllar boyunca solcu ve öncü kentsel yasadışılık için ayrılmış ve şu an Alman İştihsalat Teşkilatı tarafından dahi yeni bir sağcı genel tutumu tanımlamak için

rini aynı biçimde “bizim burada” öğren-diler ve geliştirdiler. Birkaç gün önce Tunus Dışişleri Bakanı, İslamcı tehdit unsurlarının “geri iadesi” konusu geldiğinde bu noktaya işaret etti: Ona göre bu insanlar nitekim Avrupa’da cihatçı olmuşlardır.

Şimdi hepimiz kentsel ve açık yaşam dünyalarının bariz düşmanlarının, ABD’nde Trump’ın eski sağcılarının ve bizdeki yeni sağıcılardan İslamcı hareketlere kadar tümüyle mutlaka ve etkin biçimde mücadele edilmesi noktasında hemfikiriz. Ve aynı zamanda katı çekirdeklerinde ve onların değişmez düşüncelerinde “aydınlatan” bilgi ve olguların pek az etkisi olduğu noktasında da birleşiyoruz.

Bu kavrayış, söz konusu kesimlere sempati duyan insanlarla ve çevrelerle yakından ilgilenme görevimizi ortadan kaldırmaz. Ve bu bir taraftan “entegrasyon politikasını”, kentlerde ve şimdilerde olduğu gibi köylerde, sığınmacı ve göçmenleri değil yalnızca, aksine tüm toplumu hedefleyen, gerçekten de kapsamlı bir görev olarak kavramak anlamına geliyor. Öte yandan günümüzde özellikle kırsal alanlarda ve yaşlı kuşaklar tarafından sıkça dile getirilen, toplumsal gelişmelerden dışlanmış ve dek-lase edilmiş olma duygusu ciddiye alınmak zorundadır.

Çünkü görünüme bakılırsa onlar için kentlerin ve yeni kuşakların büyük ve yeni özgürlüğü kendi gelecekleri için bir vaat değil, aksine bir tehdit oluşturuyor. Çünkü onlar bu özgürlüğü çok büyük, çok bireysel ve de çok zahmetli şeklinde duyumsuyor – maddi nedenlerle ve zihniyetleri nedeniyle. Bu endişeler toplumumuzda küçük çatlaklar halinde uzanıyor ve yavaşça büyük bir sosyal yarığa dönüşüyor.

Onu hâlâ ciddiye almamak hem sınırlı hem de kibirlidir.

▼
ÇÜNKÜ YAŞAM STİLİ GÜNÜMÜZDE STATÜ, TÜKETİM VE BOŞ
ZAMANDAN FAZLASINI İFADE EDER.

nim” arabam, çocuğum, Trump’ım, derneğim, beslenme anlayışım, inancım – başka birşey değil! Akabinde donuk bireysellikten, dış dünyaya uyum sağlama beceriksizliğinden açıkça izolasyoncu ve bölücü grup özdeşliklerine yatkınlıklar doğacaktır. Sağ cenahtan bir grup kendini tam da böyle adlandırıyor: “Özdeşlikçiler” (die Identitären). Ve demokrasi düşmanı yelpazenin diğer cenahında yer alan selefti tarikatlar kendi çaplarında aynı biçimde işliyor.

Çünkü bunun yanı sıra kentlerin bu baş döndürücü çeşitliliği ve canlılığı pekala herkesin hoşuna gitmiyor, özellikle de kentsel toplumu, toplamda, yabancının, kötünün, düşmanın maddeleşmesi olarak görenler tarafından beğen-

kullanılıyor. Bununla kastedilen “yeni sağcı” alanların ve anklavların yaratılmasıdır – özellikle de kırsal alanda, yalan haberlerin ve bilgilendirme ağlarının sistematik olarak yaygınlaştırılması yoluyla, müzik ve şenlikleri kullanarak pop kültürel sahnelemeler aracılığıyla, kliplerde ve sembol kullanımında gençlik kültürünü çağrıştırarak. Kısacası: Dünya görüşü bakımından tek yönlü yolların ve sağcı yaşam stillerinin büyü-tülmesi, öyle ki bu nihai olarak kökten-ci bir anlayışa neden olur: “Yalnızca bu şekilde! Yalnızca biz!”

Sözde, ne de olsa şiddete meyilli, örgütlü çekirdeği oluşturan 12.000 aşırı sağcı bunun arkasında duruyor. Ancak kendilerini hafifletici bir tabirle tedir-

▼
EĞER BU KENTSEL DENEY İYİ SONUÇLANMAZSA, O ZAMAN KENDİ YAŞAM
STİLLERİMİZ DE KÖKTENCİLİĞE MEYİLLİ OLACAKTIR.

nilmiyor. Yani sosyal ya da etnik, dini ya da yerel tasarılarıyla çeliştiği için “açık” bir toplumun kültürel çeşitliliğini ve sosyal çoksesliliğini reddeden kesimler. Öyle ki onlar Trump gibi kentsel dünyayı nihayet toplum genelinde tüm olumsuz, tehditkâr ve vahim değişimlerin merkez üssü olarak görüyor. Çünkü kendileri için oraları göç ve iltica nedeniyle “halkın değiştirildiği” yerlerdir, çünkü polis ve mobese kameraları olmadığından, “anarşinin” egemen olduğu ya da orada yaşayan (Hristiyan ya da tam tersi Müslüman) din kardeşleri “dinsizlerin” etkisi altına girdikleri için.

Bu anlamda açık kentsel toplumlara duyulan düşmanlık Almanya’da da çok bariz bir biçimde toplumun radikal cenahlarını birleştiriyor: AfD’den tutun da İslamcılara kadar. Ve bu cenah-

gınlığa bürünmüş “korkmuş yurttaşlar” olarak tanımlananlar da, belki bu çılgın genel tutumu paylaşmıyor, ancak bile isteye “milliyetçi” köprülerden ve uçurumların kenarından geçiyor.

Öte yandan İslamcılar da benzer alt kültürel tasarılarla çalışıyor. Onlar da tarikat formasyonları içerisinde topluluklarını kuruyor: İnsanları sıkı grup ve bağlılık yapıları içerisine yerleştirme yoluyla, kahramansı “biz” ve değer-siz “şunlar” şeklindeki keskin karşıtlık resimleriyle, estetik bakımdan gösterişli bilgi ve müzik videolarıyla, şiddet ve terörün dini bir görev ya da sosyal nefsi müdafaa olarak meşrulaştırma yoluyla topluluklarını oluşturuyorlar.

Bu noktada belirleyici olan şudur: Yeni sağcılarda olduğu gibi, İslamcılar da kendilerine özgü “alt kültürel” stille-

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Wolf-D. Bukow - Nina Berding | Siegen Üniversitesi

Küresel Toplumun Gelişimine ve Onun Kenttsel Birlikte Yaşam Üzerindeki Sonuçlarına Ulus Sonrası Tarzda Eğilmeye Çağrı

Olayın Özü

İnsanlar küresel toplumun gelişimini ve onun etkilerini, bir diğer ifadeyle göç ve farklılığı ulusal devlet perspektifinden görmeye alıştı ve bu bağlamda neredeyse otomatik olarak ulusal devletin nitekim kendi içerisinde kapalı ve özdeş bir toplum olduğu isnat ediliyor. Gerçekte ise ulusal devlet, düzenli aralıklarla savunusu hararete yapılan ulusal dil, kültür, din ve özdeşliğe rağmen hiçbir zaman bir toplum olamamış, aksine ilk kez 19. yüzyılda, farklı toplumsal formatları tek bir siyasi rejim altında birleştirmek ve ekonomik ve siyasi açıdan kullanıma hazır tutmak için icat edilmiştir. Günümüzde aşılması gereken küresel sorunların ve bunların hareketlilik ya da göç ve farklılık üzerinde bıraktığı etkinin birer toplumsal, yani birlikte yaşamı konu alan sorunlar olduğunun farkına varmanın zamanı gelmiştir. Ve bugün kent toplumlarının dünya genelinde kendini kabul ettirmiş olmasının ardından, birlikte yaşam, geçmişe kıyasla şimdi daha çok bu toplum formatına göre örgütleniyor. Eğer küresel gelişme günlük birlikte yaşamı değiştiriyorsa, eğer eşi görülmemiş yoğun nüfuslu sanayi bölgeleri oluşuyorsa ve eğer şu ana kadar eşine rastlanmamış, artan oranda süper farklılık, süper hareketlilik ve tam zamanında iletişimin etkisi altında olan bir toplumsal dönüşüm gerçekleşiyorsa, demek ki konu ulusal devlet değil, aksine kent toplumdur. Günlük yaşantısı küresel toplum gerçekliğinin ayak izlerine dönüşen ve bununla kentsel birlikte yaşamı tekrar tekrar yeniden ayrıntılı bir şekilde sergilemek zorunda olan ve her zaman olduğundan daha çok birlikte yaşamın kapsayıcı (inklusiv), dürüst ve adil bir düzenini garanti altına almak zorunda olan nitekim bu kent toplumlarının kendisidir. Bu da yetmez, onlar aynı zamanda, kent toplumlarının tasarım serbestliğini tekrar tekar kısıtlamaya çalışan karmaşık siyasi ve ekonomik bağlamlara dayalı koşulları ele almak zorundadır. Örneğin bu durum, ulusal devlet güdümlü, saf popülizmin etkisi altında olan sığınmacılara yaklaşım konusuna ve çoğu kez yatırımcıların yönlendirdiği şehir planlamasına bakıldığında kendini göstermektedir. Kent toplumlarının her zamankinden daha fazla temel alması gereken şey, kendi çekirdeklerini de oluşturan, canlı bir toplumu belirleyen şeylerdir. Ve bu kendi yeterliklerini temel almak demek, tüm nüfusa, yerleşik kesime olduğu kadar yeni gelenlere de dürüst ve adil davranmak, herkes için kentsel günlük yaşamın uygun, sade ve gereksinim odaklı olacak şekilde geliştirilmesini sağlamak ve in-

sanları artan küreselleşme koşullarında yerel konular için harekete geçirmek demektir.

Kentlilik Belirleyici bir Anlatıya Dönüşmüştür

Dünya nüfusunun büyük bir bölümünün artık günümüzde yoğun nüfuslu sanayi bölgeleri olarak adlandırılan bölgeleri hedeflediği ve ısrarla kentlere yerleşmek isteyenlerin sayısının gide-

birinden uzaklaşmaya devam ettikçe, bir yerde kalındığı süre boyunca hareketlilik de ek olarak artacak gibi görünüyor. Ve farklılık konusunda, nitekim bireysel, muhite ve kökene özgü farklılık giderek artıyor. Salt çoktan alışılmış olan yeni zamanların bireyselleştirmesi değil, aksine burada internet gibi yeni teknolojiler öncü olmuştur. Ve şu anda buna eklenen şey, devam eden küreselleşme ile bağlantılı olarak, göç ve

min kendilerini muhatap aldığını kavrayarak onu ciddiye aldıkları, kabul ettikleri ve olayın özüne uygun tepki gösterdikleri ölçüde çok yeni fırsatlar da sunmaktadır. Bu mevcut durumda bazı kentler ve belediyeler, özellikle de merkez ülkelerde, hâlâ ulusal devleti temel alıyor ve onu daha fazla destek vermeye çağırıyor, farklı bir ifadeyle, ondan, “dışarıdan” tetiklenen, ilerlemekte olan bir hareketliliğe ve farklılığa karşı içe kapanmayı talep ediyor. Bunu yaparak söz konusu eğilimin avantajlarını kullanabilmeyi ve aynı zamanda dönüşüme zorlayan her türlü baskıdan kurtulabilmeyi ümit ediyor. Ve onlar ardında giderek küreselleşen çerçeve koşullarla ilgilenmeleri gerekmediğine inanıyor. Ama birçok kent bunu tamamen farklı görüyor, kendilerini muhatap alan bu eğilimle yüzleşiyor. Onlar bu eğilimin geri döndürülemez olduğunu ve kendileri için yön gösteren bir görev içerdiğini kavlıyor. Bunu bir fırsat olarak algılayan ve yeni olanak alanları araştırarak kentlerin sayısı giderek artıyor: Bir güç unsuru olarak çeşitlilik, herkesi kapsayan bir kent. Ve onlar önemli olan her şeyi giderek kendi sorumluluk alanına çekmeye ve kendisi ele almaya gayret gösteriyor. Bu noktada eskimiş, çoğu kez bastırılmış kentsel yeterlikler, özellikle de Avrupa kent geleneği daha fazla önem kazanıyor, çünkü o günümüzde bir yerleşim yerinden diğerine yeni olanak alanı sunabilecek olan kestirilebilir bir kentlilik vaat ediyor.

Ancak bu bağlamda birçok kent *o da olur şu da* şeklinde bir siyaset izliyor. Bir tarafta ilk pozisyonun başarısızlığı mahkum olduğunun giderek farkına varılıyor, çünkü kapsamlı, geniş çaplı ulusal gelenek ve anlatıların hararetle savunulmasına rağmen, “iyi” ve “kötü” hareketlilik ya da farklılık arasında ayırım yapılması ve hatta bunların birbirinden ayrılması neredeyse hiç başaramamaktadır. Diğer tarafta açık bir pozisyonun da benzer sorunlarla karşı karşıya olduğu yavaş yavaş anlaşılıyor, ancak tam aksi yöndeki nedenlerle. Çünkü “kentliliğin” artan çekiciliğine gönderme yapılmasına rağmen çok ciddi sorunlar doğuyor, kentliliğin ne olduğunu gösteren bilginin ve bu bilgiyle gelen duyarlılığın ve de kentliliğin ne denli geleceğe uygun hale getirilebileceğinin anlaşılma düzeyinin düşük olması nedeniyle doğan sorunlar. Bu, kentlerin tek başına bırakıldıklarını hissettikleri anlamına geliyor. Birçok kent bu nedenle son derece pragmatik bir şekilde ilkin *o da olur şu da* siyasetiyle kendi kendilerine yardımcı olmuştur. Ve ör-

OTUZ YIL İÇERİSİNDE 6,5 MİLYAR İNSANIN, YAKLAŞIK YARISI VAROŞLARDA OLMAK ÜZERE, KENTLERDE YAŞAYACAĞI GERÇEKTEN TAHMİN EDİLMEKTEDİR.

rek arttığını tamamen niceliksel olarak saptamak mümkün. Ve salt bu gelişmenin kentlerden aşırı bir beklenti içinde olmaya yol açtığı artık şimdiden görülebiliyor. Onlar çoktan her şeyi belirleyen hedefe terfi etmiştir. Ve bunun anlamı, gerekli temel ihtiyaçları karşılamak için, bulunulan yerde, iş, konut, altyapı, eğitim vb. daha fazla talep edilecek. Gerekli arzın tekrar tekrar daralması olanaklar dahilindedir. Arz, ekonomik ve ekolojik nedenlerle kolayca genişletilebilir değildir. Otuz yıl içerisinde 6,5 milyar insanın, yaklaşık yarısı varoşlarda olmak üzere, kentlerde yaşayacağı gerçekten tahmin edilmektedir. Ancak bu sadece gerçeğin yarısıdır. Çünkü diğer tarafta merkez ülkelerde dahi

kaçışların şiddetlenmesine katkı sunan ve dolayısıyla sonunda farklılığa yeni itekiler kazandıran etmenler olarak artan çatışmalar ve iklim değişikliğine uzanan ekolojik kırılmalardır.

Elbette aynı zamanda bu nicel ve nitel olarak kanıtlanabilen, daha fazla kentleşme ve daha fazla hareketlilik ve farklılık yönündeki kesin eğilimin birçok insan için son derece çekici olduğunu gözlemlemek olanaklı. Böyle bir gelişme olduğunu, küresel hareketliliğin salt merkez odaklı değil, aksine her şeyden önce kent yönelimli olmasından, bir diğer ifadeyle kentsel merkezlerin ortasını hedeflemesinden kolayca anlamak mümkün. Kentlilik elbette çok

ONLAR BU EĞİLİMİN GERİ DÖNDÜRÜLEMEZ OLDUĞUNU VE KENDİLERİ İÇİN YÖN GÖSTEREN BİR GÖREV İÇERDİĞİNİ KAVRIYOR.

birçok bölge, nüfusun gerilemesinden ve bundan kaynaklı, iş, konut ve altyapı talebinin daralmasından yakınıyor. Görüldüğü kadarıyla bu bölgeler kent toplumu olarak kendi yapılarına özen göstermiyor ve bu nedenle diğerleri öne geçiyor.

Ve daha çok nitel açıdan bakıldığında, kent nüfusunun hareketlilik ve farklılığının hızla artmaya devam edeceğini öngörmek mümkün. Hareketlilik konusunda kişilerin tek bir yerde kalma süresinin azaldığı gözlemlenebiliyor, bir diğer ifadeyle insanlar giderek daha fazla hareket ediyor ve nüfus da artan oranda bir dalgalanma yaşıyor. Ve iş, konut, eğitim ve boş zaman etmenleri bir-

uzun zamandır oldukça motive *eden belirleyici bir anlatıya* dönüşmüştür, kentlilik çok eskidir, ancak günümüzde modern medya ve teknolojiler sayesinde daha da çekici olmuştur ve aynı zamanda geçmişe kıyasla daha kolay gerçekleştirilebilir görünmektedir. Bu eğilim kentsel birlikte yaşamın içerdiği büyük değeri kanıtlar. Sözü edilen altyapısal görevlerin yanı sıra, her şeyden önce sosyal, siyasi, kültürel ve nihayet ekonomik ve de ekolojik görevler de bu bağlamda gündemdedir.

Burada nicel, nitel açıdan ve de hareket noktası itibarıyla kısaca krokisi çizilen bu eğilim kent toplumlarını oldukça zor duruma sokuyor, ama bu eğili-

neğin bir yandan artan hareketlilik ve farklılıkla bağlantılı avantajları ve küreselleşmenin kazanımlarını öne çıkartmışlardır, diğer yandan “yanlış” kesimler tarafından, nitekim nüfus içerisinde istenmeyen gruplar tarafından temsil edildiklerinde söz konusu kentler bu avantaj ve kazanımlarla mücadele etmektedir. Ancak bu stratejiyle hiçbir şey çözmiyor, aksine ek zorluklar yaratıyor ve büyük çelişkiler içine düşüyorlar. Nitekim bu çelişkilere düşmenin başlıca nedeni, küresel dönüşümün kesinlikle salt ya da en azından büyük ölçüde göç aracılığıyla aktarılmaması ve böylece hiç yönetilememesi, aksine bir ağ içerisinde karmaşık sosyal, ekonomik, siyasi ve kültürel yönden birleşerek etkisini göstermesidir.

HABITAT I, II ve III kapsamında yürütülen tartışmalara rağmen, kent toplumları kendi tartışmalarında henüz başlangıç aşamasında bulunuyor ve onlar önce söz konusu kentlilik anlatısının gerçek muhatabı rolünde ne yapacaklarını öğrenmeleri, bu rolü benimsemeleri gerekiyor. Onlar uygun bir şekilde yerlerini belirlemeyi öğrenmek zorundadır. Özellikle ilkin tartışmanın devamı için referans çerçeveyi, yani kentsel yerleşim yerini, toplumsal dönüşümle başarılı şekilde yüzleşmek için geliştirmek ve bu yerleşim yerinden hareket etmek zorundadır.

Bulunulan Yerde Görevlerle Yüzleşmek için İlk Deneme

Böylesi bir yeni yön belirleme için verilen bu çabaya çok somut, heyecan verici ve anlamlı bir örnek verilecek olursa, o, şu anda kentsel yerleşim yerinin kabul ettirilmesi üzerine yürütülmekte olan tartışmadır. Bu, küçük alanlı karma kullanım konseptini ve sosyo-kültürel çeşitliliği kabul ettirme denemesidir. Burada özünde “salt” yapı kullanım yönetmeliğinin değiştirilmesi, daha isabetli bir ifadeyle Avrupa kentlerinin geleneklerini ele alan, uzun zamandır ihmal edilmiş ve aşılmış olduğu düşünülen bir alan kategorisinin devreye sokulması gündemdedir.

Ama daha yakından bakıldığında, konu, işlevsel ve sosyo-kültürel dışlamanın gelecekte engellenecek şekilde kentsel yerleşim yerlerinin yeniden düzenlenmesidir. Bu amaçla *inclusi-*

on ve sustainability yönelimli bir şehir planlaması talep ediliyor ve buna uyun “üçüncü” bir alan kategorisi odak noktaya taşınıyor. Bu tartışma aslında çok eskidir ve 2000 yılında, Gelecek Kentler 2000 Komisyonu’nun hazırladığı raporda ilk kez yürütülmüştür ve yeni alan türü o zamanlar ayrıntılı ve somut bir biçimde formüle edilmiştir. Akabinde yeni alan türü 2007 yılında Leipzig Anlaşması’nda ifadesini bulmuş ve o günden itibaren adım adım şehir planlaması tartışmalarına ve de belediyelerin günlük yaşantısına nüfuz etmiştir ve orada giderek küçük alanlı bağlamların kentsel şekillendirmesi üzerine yeni tarzda düşünülmesine katkı sunmuştur. Sonuçta 2015’te “kentsel bir alan” tasarısı Eyalet İmar Bakanları Konferansı tarafından benimsenmiş ve yerleşim yeri olarak kentler bu kapsamda referans çerçeveyi belirlemiştir. Ve Almanya, Çevre Doğa Koruma, İmar ve Reak-

Ancak bakan karara bağlanan nihai metinde karma kullanım konusunda sosyal açıdan uygun düşen her türlü ölçülülükten, yani yerleşim yerinin referans çerçevesi yapılmasından vazgeçiyor. Öyle ki, yasa düzenlemesinde birden bire belirleyici olan ölçü yer almıyor, resimsel bir dille ifade edilecek olursa, şimdi o “miktarı verilmemiş bir yemek tarifidir”. Kesin bir küçük alanlılık olmaksızın bu girişim, şehir planlaması açısından fordizmin devamından ibarettir. Çünkü bu ölçülülüğü olmayan bir kentteki karma kullanıma biz elbette günümüzde de doğal olarak her kentte rastlıyoruz, hatta Münih ya da olağanüstü sosyo-kültürel ayırım ve radikal, işlevsel çözülme yaşayan Köln gibi kentlerde de.

Gerçekten de belirleyici olan referans çerçevesidir. Küçük alanlılık, yani yerleşim yeriyle bağlantı silindiğinde,

KEŞİN BİR KÜÇÜK ALANLILIK OLMAKSIZIN BU GİRİŞİM, ŞEHİR PLANLAMASI AÇISINDAN FORDİZMİN DEVAMINDAN İBARETTİR.

tör Güvenliği Federal Bakanlığı uzmanlarınca haziran 2016’da hazırlanan taslakta, *küçük alanlı* karma kullanım referans çerçevesi olarak sabitlenmiştir.

Ancak Alman Eyalet Temsilciler Meclisi Mart sonu yeni imar yasası düzenlemesini onayladığında, tam da küçük alanlı karma kullanıma yer verilmedi. Aslında bakan düzenlemenin nihai şeklini sunarken şunu talep ediyor:

“İmar yasası düzenlemesi kentlerde bir arada yaşamak için yeni olanaklar yaratıyor. O, dinamik, geleceğe dönük bir şehir planlamasının yolunu açıyor. Bu düzenlemenin bel kemiği olarak kentsel alan, canlı ve çokyönlü kent toplumu için yeni perspektifler doğuruyor. Belediyeler konut, iş ve boş zamanı birbiriyle daha ahenkli hale getirebilir. Bu harmanlama birçok yerde ivedilikle gereksinim duyulan konut yapımını kolaylaştırmaktadır. Kentsel alan tasarısıyla şehir planlaması siyasetimizin ideal modelini gerçekleştiriyoruz: Karma işlevsel, sürdürülebilir, kısa yollar içeren bir kent”.

Kent toplumları, ancak kendi yerleşim alanlarını “herkes için kentliliğe” çevirdiklerinde ve kapsayıcı yönelimleri olduğunda bir gelecek sahibi olabilir

Gösterilen gönülsüz çaba ile, yerleşim alanlarını yeniden kentleştirilmesi ve bu alanları artan çeşitlik ve hareketliliğe göre yeniden düzenlemesi için şehir planlamasına gerçekten de sürdürülebilir bir itki kazandırma fırsatı kaçırılmış oldu. En azından her fırsatta kendini dışa vuran toplumsal dönüşüme açık olma ve bir arada yaşamın yeni formlerini geliştirme yönünde motive edilmiyorlar. Çoktan belirginleşen, nicel, nitel ve motivasyonel kabataslağı çizilen yönelim, yani kentlilik anlatısı, kent toplumlarını kesinlikle giderek son derece zor bir duruma sokuyor. Ancak tam bakıldığında onlara kesin olarak devlet tarafından değiştirilen çerçeve koşullarla ilk kez, daha fazla yerel kentlilik için en azından bir hareket alanı tanınıyor. Ve bununla birlikte her koşulda küresel dönüşümü, salt önemsemek değil, ayrıca onu ele almak ve kavramsal olarak işlemek için fırsat doğmuştur.

Toplamda kentler açısından bunun ifade ettiği şey: “Yazgıya dönüş” ya da “herkesi kapsayan kentliliğe yeniden dayanmak”. Bu ayrıca devlet tarafından yürütülen entegrasyon ve uyum tartışmalarını terk etmek ve onun yerine kendi kentsel yeterliklerini dayanak almak, çokluğun çokluk olarak bilincini güçlendirmek ve böylece insanları küresel dönüşüm bağlamında kentsel nüfus rollerini kabul edecek konuma getirmek demektir. Bu yönde atılacak ilk adım, yeni şehir planlaması için uygun referans çerçevesinin, yani kentsel yerleşim alanının geleceğe dönük bir olanak alanı olduğunu bir kez daha doğrulamaktır. Küçük alanlı, sosyo-kültürel açıdan çeşitlilik gösteren ve karma kullanımlı yerleşim yeri, bugüne kadar bildiklerimizden hareketle bunun için en iyi olanakları sunuyor. Bu görev karşısında kentler tek başına bırakılmamalıdır, çünkü aksi takdirde onlar siyasi ve ekonomik modalardan baskısı altında çok çabuk pes edebilirler. Bu bağlamda ulus sonrası tasarılar gerekmede ve böylelikle de görev, geçmişte olduğundan daha fazla, bilim ve araştırmacılık alanına düşmektedir.

Kitaplar arasında...

Die haben gedacht, wir waren das
MigrantInnen über rechten Terror und Rassismus
Kemal Bozay
Bahar Aslan
Orhan Mangitay
Funda Özfirat

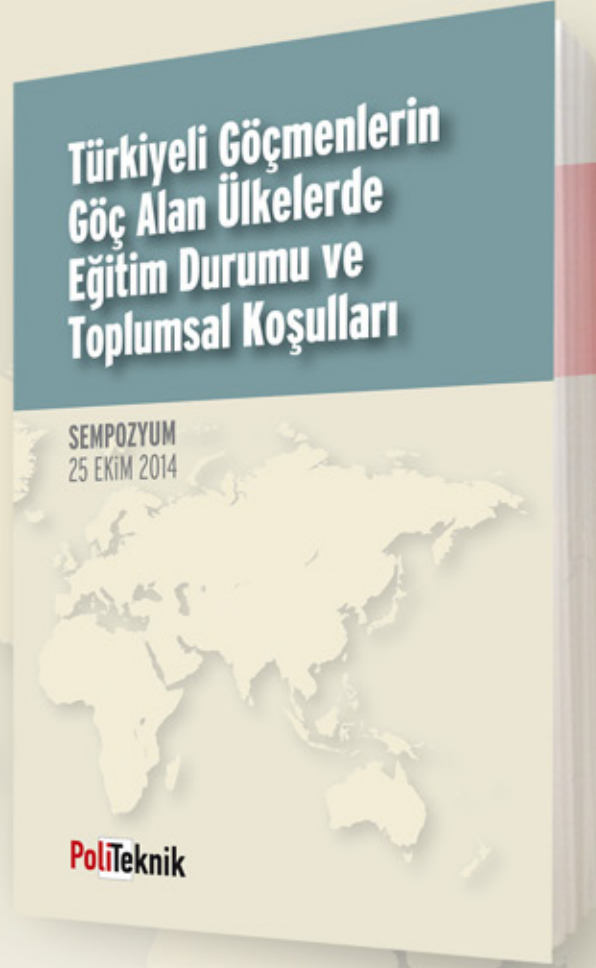

Plötzlich Da
Deutsche Bittsteller 1709
Türkische Nachbarn 1961
Simone Blaschka-Eick
Christoph Bongert
(Hrsg.)

Ein Blick in die Deutsche Geschichte
Vom Ein- und Auswandern
Jochen Oltmer &
Nikolaus Barbian
Illustration: C. Rösch

TÜRKİYELİ GÖÇMENLERİN GÖÇ ALAN ÜLKELERDE EĞİTİM DURUMU ve TOPLUMSAL KOŞULLARI

**Sempozyum
kitabı yayında!**

“Türkiyeli Göçmenlerin Göç Alan Ülkelerde Eğitim Durumu ve Toplumsal Koşulları” Sempozyumu, dil, eğitim ve göç ile bağlantılı konuların, yeni bulgulara ulaşmak ve yeni perspektifler geliştirmek için, bilimsel temelde tartışıldığı ve derinleştirildiği bir platform olarak tasarlanmıştır.

Türkiyeli göçmenlerin ağırlıklı olarak yaşadıkları toplam 11 göç ülkesinde (Almanya, İsveç, Hollanda, Fransa, Belçika, İngiltere, Danimarka, İsveç, Finlandiya, ABD ve Avustralya), içinde bulundukları toplumsal koşul ve eğitimsel durumlar farklı boyutlarıyla dikkate alınarak irdelenmiştir. Avusturya ve Kanada üzerine sempozyumda sunumlar yapılmış, ancak kitapta bu ülkeleri irdeleyen makalelere yer verilememiştir.

Bu etkinlikte Türkiyeli göçmen çocuklarının eğitimsel başarı düzeylerini, özellikle de “dil edinim eksikleri” ve “fırsat eşitliği” sorunlarını hangi etmenlerin belirlediği ele alınmıştır. Göç alan ülkelerde ve göçün farklı dönemlerinde uygulanan dil desteğinin uluslararası dil edinim kuramlarını ve başarılı dil edinim modellerini hangi ölçüde göz önünde bulundurduğu ayrıca tartışmaya açılarak, yeni bakış açıları ve eleştirel bir yaklaşım geliştirilmesine olanak tanınmıştır.

“Entegrasyon politikaları” sempozyumun bir diğer ağırlıklı konusunu oluşturmuştur. Her göç ülkesinin izlediği entegrasyon politikalarında, farklı siyasi akımlar ve toplumsal gruplar kendi çizgilerine uygun tasarımları uygulamaya ya da geliştirmeye çalışmıştır. Bütünleşme, içselleme, kültürlerarasılık, çokkültürlülük ya da yönetici kültür (Leitkultur) kavramları bunun bir yansıması olup, 1960’lı yıllardan bu yana yaşanan “entegrasyon” süreçlerinde hangi tasarımların hayata geçtiği, bu tasarımların nasıl sonuçlar doğurduğu ve alternatiflere neden gereksinim duyulduğunun kamuoyuna tanıtılması, sempozyumun amaçları arasında yer almıştır.